Robert Louis Stevenson

Dr. Jekyll og mr. Hyde

Robert Louis Stevenson

Dr. Jekyll og mr. Hyde

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Robert Louis Stevenson: *Dr. Jekyll og mr. Hyde* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Robert Louis Stevenson: *Dr. Jekyll og mr. Hyde* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and*

some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Dørens historie

Advokaten mr. Utterson var en mand med groft skårne træk, der kun sjældent blev forskønnede ved et smil; han var af karakter kold og indesluttet, ordknap og halvt forlegen i sin omgang med andre mennesker og var yderst forsigtig med sine følelsesytringer. Alt dette til trods kunne man dog ikke nægte, at han var i besiddelse af en vis elskværdighed. I sin selskabelige omgang, og når vinen var efter hans smag, kunne hans øjne få et ganske overordentlig venligt og menneskekærligt udtryk, noget der vel sandt nok dog ikke gav sig udslag i hans ord, men som umiskendeligt prægede sig i hans træk, som han sad der i stille nyden af bordets glæder, og som forresten ofte tydeligt kom til syne ved hans handlinger. Han var streng mod sig selv, drak, når han var hjemme hos sig selv, genever, for derved at døve sin smag for vin, og endskønt han interesserede sig i høj grad for teater og skuespilkunst, havde han dog ikke i de sidste tyve år nogensinde sat sin fod i teatret. Dertil var han i allerhøjeste grad tolerant overfor sine medmennesker, og det var med en vis misundelse, at han hørte tale om den store åndskraft, mange mennesker lagde for dagen ved deres forskellige forbrydelser og misgerninger. Når et menneske gjorde sig skyldig i et eller andet fejltrin, var han i almindelighed mere tilbøjelig til at hjælpe end til at anklage. "Jeg holder i den retning med Kain," plejede han at sige, "jeg lader min broder gå sin egen vej til Helvede." På grund af dette træk i sin karakter havde han ofte den lykke at være det sidste

agtværdige bekendtskab og have den sidste gode indflydelse på slige i livets malstrøm skibbrudne eksistenser. Så længe sådanne mennesker kom i hans hus, var han overfor dem stadig den samme i væsen som i opførsel.

Dette var uden tvivl en let kunst for mr. Utterson, da han dels var meget godmodig af karakter og dels meget afholdt af hvem, han kom i berøring med; ja, hans venskabsforbindelser syntes at grunde i en lignende godmodighed. Advokaten hyldede øjensynlig den grundsætning – hvad der jo skal være tegn på en beskeden karakter – at modtage sin vennekreds af lejlighedens og bekvemmelighedens hænder. Hans venner bestod derfor i hans slægtninge eller sådanne folk, som han havde kendt i lange tider; hans tilbøjeligheder i den retning lignede vedbend, dette tidens produkt, der først lidt efter lidt slår faste rødder. Af denne art var således uden tvivl også de bånd, der knyttede ham til mr. Enfield, hans langt ude beslægtede og den mand, han kendte bedst i hele byen. Det var for mange en hård nød at knække, hvad disse to fandt ved hinanden, eller hvilke fælles interesser de vel havde. Folk, der traf dem på deres søndagsspadsereture, sagde, at de aldrig mælede et ord til hinanden, stadig skuede mørkt frem for sig og betragtede det som en befrielse, når de stødte på en fælles bekendt. Det til trods svigtede dog ingen af de to mænd ved disse søndagsudflugter, de betragtede dem som den største fornøjelse, de havde hele ugen igennem og lod for deres skyld ikke blot alle andre adspredelser, men endog forretningsanliggender i stikken.

På en af disse spadsereture kom de engang ind i en sidegade i en af Londons tætbefolkede bydele. Gaden var smal og denne

dag forholdsvis rolig, om søgnedagene var der derimod en temmelig livlig færdsel og gadehandel her. Beboerne sad tilsyneladende temmelig godt i det, men idet de dog spekulerede på om muligt endnu mere at forbedre deres stilling, lagde de deres varer koket i vinduerne, så at disse som en række smilende butiksdamer så i allerhøjeste grad indbydende og fristende ud. – Selv om søndagen, når alt var lukket, og der ingen færdsel var i gaderne, stod butikkerne her i velgørende kontrast til de små og skumle boder i nabolaget; med deres nymalede skodder, blankt polerede messingskilte og hele propre og renlige udseende kunne de ikke andet end tiltrække sig de spadserendes opmærksomhed.

To huse fra hjørnet på venstre side af gaden blev husrækken afbrudt af en indgang til en gård, og just på dette sted strakte et noget uskønt bjælkehus sin gavl ud over gaden. Huset var to etager højt, men der var ikke mindste vindue at se, kun en dør nede i stueetagen, det øvrige var malet som murværk; hele bygningen bar for øvrigt præg af at være i højeste grad forfalden. Døren, der hverken var forsynet med klokke eller dørhammer, var fuld af revner og sprækker. I denne smutkrog havde tiggerne deres tilflugtssted og søgte på bedste måde at kapre sig udkommet; på trappetrinene falbød børn deres forskellige varer, og skoledrengene prøvede deres knive i det trøskede træ. Men så langt man kunne huske tilbage, var der aldrig kommet nogen ud af huset for at jage de ubudne gæster bort eller sætte en stopper for deres uvæsen.

Mr. Enfield og advokaten gik ovre på den anden side af gaden, og da de befandt sig lige overfor døren, hævede den første sin stok og pegede derover.

"Har du nogensinde lagt mærke til den dør derovre?" spurgte han, og da hans ledsager nikkede bekræftende, tilføjede han: "Den kalder erindringen om en sælsom tildragelse til live i min hukommelse."

"Ja så?" ytrede mr. Utterson med en vis interesse, "fortæl mig det."

"Så hør da," tog mr. Enfield ordet. "Det var en mørk vinternat hen imod klokken 3, da jeg fra et sted, der lå i den anden ende af byen, var i færd med at begive mig til mit hjem, og min vej førte mig gennem en bydel, hvor jeg bogstavelig talt ikke så andet end lygterne på hver sin side af gaden. Jeg gik gade op og gade ned, alle mennesker sov, hver ny gade, jeg kom ind i, var oplyst af de lange lygterader, men alt var tyst som i en kirke. Jeg følte mig til sidst hensat i en åndstilstand, hvor mennesket lytter og lytter og begynder at længes efter at støde på en politibetjent. Pludselig fik jeg øje på to skikkelser; den ene var en mand, der i ilsom gang kom gående østfra, den anden en lille pige på otte-ti år, der så hurtigt, det var hende muligt, ilede tværs over gaden. På hjørnet løb de så lige mod hinanden. Nu påfulgte der en gruopvækkende scene. Manden trådte nemlig ubarmhjertigt på barnet og lod det ligge, blødende og skrigende. Det lyder måske ikke så slemt, når man hører det mundtligt gengivet, men det var grufuldt at være vidne til. Manden opførte sig ikke som et menneske, men snarere som en vild tiger. Jeg udstødte et lydeligt "stands" og ilede efter slynglen, som det også lykkedes mig at pågribe og føre tilbage til gerningsstedet, hvor der allerede havde samlet sig en del mennesker om det grædende og jamrende barn. Han forholdt sig ganske rolig og satte sig heller ikke til modværge, men han

tilkastede mig et så afskyeligt, ondt blik, at sveden trådte mig frem på panden. De tililende folk bestod hovedsageligt af barnets pårørende, og snart efter kom også den læge, som barnet var sendt afsted efter. Efter lægens – en doktor Sawbones – udsagn havde den lille pige egentlig ingen legemlig skade lidt, det var nærmest angsten og sindsbevægelsen, der havde taget på hende. Nu tror du vel, at der ikke er mere at sige om den sag. Men der var endnu en mærkværdig omstændighed ved denne affære, som jeg nu må fortælle dig. Jeg havde lige fra første færd næret en ubeskrivelig uvilje mod udådsmanden; at barnets pårørende delte denne, var jo egentligt talt ikke noget under. Hvad der derimod var mere påfaldende, var lægens opførsel. Dr. Sawbones var en fåmælt, fingernem læge, hverken gammel eller ung, med udpræget Edinburgh-dialekt og så bevægelig som en sækkepibe.

Det gik ham som alle os andre – hver gang han så på min fange, lagde jeg mærke til, at han blev bleg af raseri og ligesom følte lyst til at slå ham til jorden – dræbe ham. Vi gættede gensidigt hinandens tanker, og da der jo ikke godt kunne være tale om at slå slynglen ihjel, valgte vi det næstbedste. Vi sagde til ham, at vi ville drage omsorg for, at denne sag blev så bekendt, at han skulle komme i vanry hele London over. Hvis han havde venner eller forretningsforbindelser, skulle vi sørge for, at han ville komme til at miste disse. I hele det tidsrum, mens vi i øjeblikkets vrede fremstødte disse trusler, måtte vi, så godt vi kunne, søge at holde kvinderne tilbage, for disse, der var vilde som furier, havde øjensynlig mest lyst til at rive ham ihjel på stedet. Jeg har aldrig set så mange hadfyldte blikke, og dette til trods stod genstanden for dette had midt imellem os og så til

med en slags mørk, hånlig ligegyldighed – om end, så vidt jeg kunne se, ikke helt fri for at være lidt ængstelig – dog, skal jeg give en nøjagtig definition af det indtryk, han gjorde på mig, må jeg sige, at han syntes mig at være den skinbarlige Djævel.

"Ja, når De vil drage fordel af denne affære," sagde han, "så må jeg naturligvis bøje mig. Hvilken gentleman ville vel ikke søge at undgå at vække opsigt," vedblev han, "hvad er Deres fordringer?"

Vi forlangte, at han skulle give barnets pårørende hundrede pund sterling. Han ville sikkert helst være knebet ud, men de tilstedeværende gik ham så hårdt på klingen, at han til sidst fandt sig i det uundgåelige. Vor næste bekymring gjaldt nu virkelig at få pengene. Og kan du så tænke dig, hvor han førte os hen? Til døren derhenne! Han trak hurtigt en nøgle frem, gik ind, og kom lidt efter tilbage med ti pund i guld og en veksel på banken, lydende på ihændehaveren og underskrevet med et navn, som jeg ikke vil nævne, skønt det vel kunne være af vigtighed for denne historie, men sagen er, at navnet er almindeligt bekendt og har flere gange været på tryk. Tallene var skrevet temmelig flygtigt, men underskriften var god og ægte. Jeg tog mig den frihed at sige til manden, at hele denne affære forekom mig noget mistænkelig, så meget mere, som det i det sædvanlige liv vel næppe ofte hændte, at et menneske klokken 4 om morgenen gik ind gennem en kælderdør for lidt efter at komme tilbage med en veksel på hundrede pund, underskrevet med en anden mands navn. Han svarede roligt og hånligt:

"Gør Dem blot ingen unødige bekymringer, jeg bliver hos Dem, til banken lukker op, og vil selv indfri vekslen!"

"Så gik vi. Lægen, barnets fader og jeg, med vor fælles ven hjem til mig, hvor vi tilbragte resten af natten. Den følgende dags formiddag gik vi, efter at have spist frokost, samlet hen i banken. Jeg overleverede vekslen, idet jeg gjorde vedkommende bankmand opmærksom på, at jeg havde al grund til at tro, at der forelå en forfalskning her. Men nej, sligt kunne der ikke være tale om. Vekslen var ægte."

"Og så?" spurgte mr. Utterson.

"Jeg ser, du føler som jeg," svarede mr. Enfield; "det er en noget sælsom historie, så meget mere, som dette menneske var så frastødende, at ingen ville have noget at gøre med ham; men udstederen af vekslen er en mand, der er meget formuende og agtet, og – hvad der er det værste – en mand, der efter hvad man siger, skal være meget godgørende. – Jeg formoder derfor, at der er en mørk fortid med i spillet her, og at en ellers brav mand på denne måde må gøre bod for ungdommens forvildelser. Black Mail House (den mørke fortids hus) kalder jeg siden den tid bygningen med den hemmelighedsfulde dør – omendskønt end ikke denne betegnelse giver nogen egentlig forklaring på sagen," tilføjede han tankefuld.

Af denne sin tankefuldhed blev han først vækket op, da mr. Utterson spurgte ham:

"Og du ved ikke, om vekseludstederen bor dér?"

"Kunne det måske være en passende bolig for ham?" svarede mr. Enfield. "Jeg har forresten forespurgt mig om hans adresse, han bor i et andet kvarter her i nærheden."

"Og du søgte aldrig oplysninger i huset med døren?" erkyndigede mr. Utterson sig.

"Nej, det strider mod mine principper. Jeg er desuden meget forsigtig over for alt, hvad der hedder at stille spørgsmål, det kan få let få udseende af at være en slags forhør. Når du stiller et spørgsmål, ligner dette en sten, der bliver rullet ned fra toppen af et bjerg, den ruller og ruller, tager flere og flere stene med sig og rammer til sidst en helt brav, uskyldig fugl – den, man mindst af alt tænker på – i dens egen rede. Nej, jeg har gjort mig til regel, at stille så meget færre spørgsmål, jo mere eventyrlig en sag forekommer mig at være."

"Det er en meget god regel," ytrede advokaten.

"Desuagtet har jeg dog undersøgt stedet," vedblev mr. Enfield. "Det ligner næppe et beboeligt hus. der er kun den ene dør, og man ser aldrig andre gå ind og ud, end nu og da helten i mit eventyr. På første sal vender tre vinduer ud til gården; de er altid lukket, men dog rene og blankt polerede, der er en skorsten på huset, og der står næsten altid røg op af denne, hvoraf jeg drager den slutning, at huset trods alt dog må være beboet. Helt sikkert er det dog ikke, idet gårdbygningerne er bygget således sammen, at det er vanskeligt at sige, hvor den ene begynder, og hvor den anden hører op."

De to venner gik en stund tavse ved siden af hinanden; så gentog mr. Utterson:

"Enfield, det er en god grundsætning."

"Ja, det er også min mening," lød Enfields svar.

"Men der er dog en ting, jeg gerne ville vide," vedblev advokaten; "mener du at kunne sige mig navnet på den mand, der trådte på barnet?"

"Ja, hvorfor ikke," svarede mr. Enfield. "Jeg ser ingen grund til at fortie det. Han hed Hyde."

"Ja så! Hvorledes ser den mand omtrent ud?" spurgte mr. Utterson.

"Ærligt talt falder det mig noget vanskeligt at beskrive ham. Der ligger i hele hans væsen og apparition noget vist frastødende, noget i højeste grad ubehageligt, med ét ord afskyeligt. Jeg er endnu aldrig truffet på noget menneske, der gjorde et så ubehageligt indtryk på mig som han, og dog ved jeg næppe hvorfor. Han må være vanskabt i en eller anden retning, i hvert tilfælde gør han indtryk af at være forvokset; dog er det mig umuligt at sige hvor eller hvorledes. Han ser ikke ud som andre mennesker, og dog kan jeg ikke finde noget særligt karakteristisk kendetegn for ham. Med min bedste vilje kan jeg ikke beskrive dig ham, og det er dog ikke, fordi min hukommelse i den retning er svækket, for jeg kan selv i dette øjeblik tydeligt se ham for mig."

Mr. Utterson gik atter en stund tavs fremad, øjensynlig overvejende, og spurgte så endelig:

"Er du også vis på, at han havde en nøgle?"

"Ja, men kære ven –" begyndte mr. Enfield helt forbløffet.

"Ja, jeg føler meget vel, at mit spørgsmål må forekomme dig noget besynderligt; grunden til, at jeg ikke spørger dig om navnet på vekseludstederen er, at jeg allerede kender det. Som du ser, Richard, kender jeg en del af din historie, og hvis du derfor på noget punkt er afveget fra virkeligheden, gjorde du måske bedst i at rette det."

"Jeg synes, du kunne have advaret mig i tide," svarede den anden i en halvt nedslået tone; "men jeg er ikke veget en fodsbred fra sandheden og virkeligheden. Slynglen havde en

nøgle, og hvad mere er, han har den endnu. Det er ikke mere end en uge siden, jeg sidst så ham benytte den."

Mr. Utterson drog et dybt suk, men forblev i øvrigt tavs, og mr. Enfield bemærkede så:

"Det er atter en lære om, at man ikke skal fortælle noget videre; jeg skammer mig over min snakkesalighed. Lad os give hinanden det løfte, at vi aldrig mere vil vende tilbage til dette tema."

"Hjertelig gerne," svarede advokaten, "giv mig din hånd på det, Richard."

På jagt efter mr. Hyde

Denne aften vendte mr. Utterson i en højst trykket stemning hjem til sin ungkarlebolig og satte sig til bords uden at spore ringeste appetit. Det var ellers om søndagen hans sædvane, efter endt måltid at sætte sig hen ved kaminilden med en eller anden tør andagtsbog foran sig på læsepulten; når klokken så slog tolv på den nærliggende kirke, begav han sig sindigt og veltilfreds til ro. Men i aften tog han, så snart der var ryddet af bordet, et lys og gik ind i sit arbejdsværelse. Da han var kommet herind, gik han hen til pengeskabet, åbnede det og udtog fra et af de hemmelige rum heri et skriftstykke, der på omslaget bar påskriften: *"Dr. Jekylls sidste vilje"*. Mr. Utterson tog så plads i en stol og gav sig til med skyet pande endnu en gang at læse aktstykket igennem. Dr. Jekyll havde selv forfattet dette testamente, for mr. Utterson havde, skønt han ganske vist nu, da det engang var skrevet, opbevarede det, i sin tid nægtet sin retsbistand til det.

Testamentet indeholdt ikke blot den paragraf, at efter dr. Jekylls, N.D., D.C.L., L.L.D., F.R.S., dødelige afgang skulle alle hans ejendele og samtlige formue tilfalde hans ven og velgører Edward Hyde, men desforuden den besynderlige klausul, at i tilfælde af, at dr. Jekyll skulle forsvinde eller på uforklarlig måde være fraværende i tre måneder, skulle bemeldte mr. Hyde da ganske træde i Henry Jekylls sted, uopholdeligt og uden nogen som helst forpligtelse i nogen retning. Kun skulle han i så fald udbetale en mindre sum til doktorens husstand.

Dette aktstykke havde allerede længe været advokaten en torn i øjet. Det ærgrede ham, såvel set fra hans standpunkt som jurist som fra hans standpunkt som fornuftigt menneske; alt fantastisk syntes ham utilbørligt. Hidindtil havde det været hans ukendskab til denne mr. Hyde, der havde vakt hans ærgrelse; nu var det netop kendskabet til ham, der gjorde dette. Han fandt allerede sagen slem nok, da Hyde kun var et tomt navn for ham, om hvilket han intet yderligere kunne erfare; værre forekom den ham nu, da han havde hørt så slette ting om dette menneske, og ud af den ubestemte tåge, der hidindtil havde forvirret hans begreber, trådte nu i tydelige omrids billedet af en utvivlsom modstander.

"Jeg anser hele denne sag for dårskab," sagde han, idet han lagde det vigtige skriftstykke ind i pengeskabet igen, "og jeg er nu ikke langt fra at nære frygt for, at der ligger skam og skændsel skjult bag det."

Efter at have holdt denne lille monolog, slukkede han sit lys, tog sin lange kappe på og gik hen på Cavendish Square, dette Londons lægekvarter, hvor også hans ven, den bekendte dr. Lanyon, boede og der tog mod sine alle vegne fra tilstrømmende patienter.

"Hvis nogen kan give mig nærmere oplysning om denne sag," tænkte Utterson, "så er det Lanyon."

Tjeneren, der kendte ham, hilste glad på ham; Utterson lod sig dog ikke opholde, men skyndte sig ind i spisestuen, hvor han traf Lanyon siddende alene ved et glas vin. Dr. Lanyon var en mand af et kraftigt, sundt ydre og med et stærkt rødligt ansigt; hans hår var tidligt grånet, hans bevægelser var hurtige

og livlige, og han havde et noget voldsomt, men dog bestemt væsen.

Da Lanyon fik øje på mr. Utterson, sprang han op fra stolen, strakte begge hænder ud mod ham og bød ham hjertelig velkommen. Denne mands hjertelighed kunne vel synes noget teatralsk, men den hvilede på sand følelse. De to mænd var gamle venner, skole- og studenterkammerater, de agtede hinanden højt og, hvad der ikke altid er forbundet med dette, glædede sig stedse ved at være sammen.

Efter at de to venner en tid lang havde snakket om løst og fast, gik advokaten over til den sag, der på en så ubehagelig måde optog alle hans tanker.

"Hør, Lanyon," sagde han, "du og jeg, vi er vistnok de to ældste venner, Henry Jekyll har?"

"Jeg ville ønske, at disse hans venner var noget yngre," bemærkede dr. Lanyon, "men det er vist forresten rigtigt, som du siger. Men hvorfor skal vi tale om det? Det er kun yderst sjældent, at jeg nu ser noget til Jekyll."

"Ja så!" ytrede Utterson overrasket. "Jeg formente, at de fælles interesser bandt jer til hinanden?"

"Ja, det har også tidligere været tilfældet," lød svaret, "men i løbet af de sidste ti år eller længere er Henry Jekyll blevet mig en alt for stor fantast, blevet højst ejendommelig; for gammelt venskabs skyld bliver jeg dog ved at interessere mig for ham, men ham selv personlig ser jeg kun meget lidt til. – Sligt uvidenskabeligt nonsens kunne jo skille selv en Damon og Phintias," tilføjede doktoren pludselig blussende af harme.

Dette følelsesudbrud havde noget vist beroligende for mr. Utterson; de var altså kun blevet uvenner over et videnskabeligt

spørgsmål, tænkte han, og da han selv stod så temmelig ligegyldig overfor alt, hvad der hed videnskabelige tvistigheder, tilføjede han ved sig selv: "Altså ikke andet."

Han gav sin ven nogle sekunders frist, for at han kunne genvinde sin sindsligevægt, og stillede så det spørgsmål, for hvis skyld han egentlig var kommet.

"Har du nogensinde mødt hans protegé – Hyde?"

"Hyde?" gentog Lanyon. "Nej, ham har jeg aldrig hørt tale om."

Det var alle de oplysninger, advokaten fik. Han begav sig tilbage til sit hjem og gik til sengs, men han kastede sig søvnløs frem og tilbage på lejet, lige til dagen begyndte at gry. Spørgsmålet Jekyll-Hyde blev ved at beskæftige hans tanker og ville ikke unde ham hvile.

Uret på kirken, der lå tæt ved siden af mr. Uttersons bolig, slog seks, og endnu blev han ved at tænke over dette problem. Hidindtil havde kun hans forstand været berørt af sagen, men nu begyndte også hans indbildningskraft at pine ham, og som han lå der i det mørke værelse med de tillukkede skodder, oprullede mr. Enfields fortælling sig i lysende billeder for hans sjæls øje. Det var ham, som om han så den natligt stille, af utallige lygterader oplyste by for sig, så skikkelsen af en hurtigt fremadskridende mand og et barn som, på vej fra lægen, løb hjem, tværs over gaden; de to skikkelser stødte mod hinanden, og hin tiger i menneskeskikkelse kastede barnet om, trådte på det og gik videre, ubekymret om dets skrigen og klagen. Eller han så et værelse i et rigt hus; hans ven lå smilende i drømme; men på en gang blev sovekammerdøren revet op, sengegardinerne slået tilbage – og der stod en skikkelse dér,

som vækkede den sovende og havde så stor magt over denne, at han måtte stå op og handle efter skikkelsens befalinger. Af disse to billeder blev advokaten forfulgt hele natten igennem, og selv da han var faldet lidt i søvn, var det kun for at se skikkelsen glide gennem de natstille huse, eller se den hurtigere og hurtigere, med næsten svimlende fart ile ned gennem de oplyste gader, idet den på hvert hjørne slog et barn til jorden og lod det jamrende ligge. Og dog havde denne mandsskikkelse ikke noget ansigt, ved hjælp af hvilket han kunne have identificeret og genkendt den. Selv i drømme kunne han ikke få hold på ansigtet, enten kunne han ikke se det eller også gik det i et for hans blik, så at han til sidst følte sig betaget af en ubetvingelig nysgerrighed efter at lære den virkelige mr. Hyde at kende. Han tænkte, at hvis han blot en eneste gang kunne få ham at se, ville hele hemmeligheden blive opklaret, således som det jo så ofte går med tilsyneladende uforståelige mysterier, når man betragter dem på nært hold. Måske ville han så lære grunden til sin vens interesse eller måske trællen for denne mand at kende, samt finde det ledende motiv til den sælsomme klausul i testamentet. Det kunne desuden altid være ganske interessant at se et menneske, der således var blottet for al medlidenhed; et ansigt, der kun behøvede at vise sig, for at tænde et navnløst, ubegrænset had i advokatens sjæl.

Siden den tid gjorde mr. Utterson stadig jagt på døren i sidegaden. Fra tidlig morgen til sent ud på natten anvendte han al sin fritid til iagttagelser i denne retning, og han var stadig at finde på denne sin selvvalgte post. Hans hensigt var, på en eller anden måde at få mr. Hyde at se.

Endelig blev da så også hans udholdenhed belønnet. Det var en frostklar vinteraften, gaderne var rene og glatte som en balsal; lygterne, der brændte med rolig flamme, kastede et klart lysskær omkring sig og lod hver enkelt genstand træde skarpt og tydeligt frem. Den lille sidegade lå, i modsætning til Londons ellers så travlt befærdede gader, stille og øde hen. De sædvanlige lyde inde fra husene kunne høres i lang afstand, og de enkelte forbipasserendes fodtrin lød hult og knirkende over snetæppet. Mr. Utterson havde kun stået nogle få minutter på sin post, da han hørte ejendommeligt lette skridt nærme sig.

Ved sin natlige patruljeren havde han for længst vænnet sig til det indtryk, som lyden af et enligt gående menneskes skridt frembringer, når det nærmer sig, og hvorledes denne lyd pludselig skiller sig ud fra den sædvanlige bystøj. Men aldrig før havde han lyttet så ivrigt og anspændt som i dette øjeblik, og det var med en overbevisende følelse af, at han denne gang ville have held med sig, at han trak sig tilbage og skjulte sig i indgangen til gården.

Skridtene blev, efterhånden som de kom nærmere, mere ilsomme og tydelige. Advokaten kunne snart fra sit skjulested se, hvilket menneske det var, han havde for sig. Det var en lille og tarveligt klædt mandsperson, men selv på denne afstand berørte hans blik advokaten højst ilde. Manden skråede, for at gøre vejen kortere, tværs over gaden lige over mod døren, og da han var nået omtrent derover, tog han som en almindelig hjemvendende husbeboer sin nøgle op af lommen.

Mr. Utterson trådte rask frem, og idet han lagde sin hånd på mandens skulder, sagde han:

"Efter hvad jeg formoder, har jeg den fornøjelse at tale med mr. Hyde?"

Den tiltalte fo'r forskrækket tilbage, men han genvandt dog hurtigt sin fatning, og uden at se på advokaten svarede han:

"Ja, det er mit navn. Hvad ønsker De?"

"Jeg er en gammel ven af dr. Jekyll – mr. Utterson fra Gaunt Street, som De sikkert allerede må have hørt tale om – og da jeg ser, De skal ind her, ville jeg anmode Dem om at lade mig slippe ind med."

"Dr. Jekyll vil De ikke kunne træffe, da han ikke er hjemme," svarede mr. Hyde og satte nøglen i låsen. Så spurgte han lurende, stadig uden at se op: "Hvorfra kender De mig?"

"Vil De først vise mig en ringe villighed?"

"Med fornøjelse," svarede Hyde, "hvori skal den bestå?"

"Lad mig se Deres ansigt," svarede advokaten.

Mr. Hyde syntes først at betænke sig, men stillede sig så lige foran advokaten og så trodsigt på denne. Således stirrede de hinanden et par sekunder stift ind i øjnene.

"Nu skal jeg nok kende Dem igen," sagde mr. Utterson, "det kan måske være til gavn ved given lejlighed."

"Ja," svarede mr. Hyde, "det er mig forresten kært, at vi har truffet hinanden. Apropos, nu skal De få min adresse." Og han nævnte nummeret på et hus i en gade i Soho.

"Du min Gud," tænkte mr. Utterson ved sig selv, "skulle han ligeledes have tænkt på testamentet?"

Han beholdt dog sine tanker for sig selv og mumlede en slags tak for den opgivne adresse.

"Og sig mig nu," vedblev den anden, "hvorfra kender De mig?"

"Gennem beskrivelse."

"Hvis beskrivelse?"

"Vi har fælles venner," svarede mr. Utterson.

"Fælles venner?" gentog mr. Hyde ligesom lidt forskrækket. "Hvem er det?"

"Jekyll for eksempel," sagde advokaten.

"Han har sikkert ikke sagt Dem noget angående mig," udbrød mr. Hyde ærgerlig. "At De ville lyve, troede jeg rigtignok ikke."

"Styr Deres tunge," svarede mr. Utterson, "det er ikke noget passende udtryk."

Den anden slog en hæslig latter op, og i samme nu havde han med utrolig hurtighed lukket døren op og forsvandt ind i huset.

Da døren var faldet til bag mr. Hyde, blev advokaten stående et øjeblik, et bytte for tvivlrådighed og indre uro. Så gik han langsomt videre, idet han for hvert andet skridt standsede og tankefuld førte hånden op mod panden.

Den gåde, der for øjeblikket beskæftigede hans tanker, var en af dem, der kun sjældent bliver løst. Mr. Hyde var lille og spinkel, han gjorde indtryk af at være vanskabt og forvokset, uden at man dog bestemt kunne påvise, hvori denne vanskabthed bestod; hans smil berørte én ubehageligt. Overfor advokaten havde han båret en sælsom blanding af frygtsomhed og kækhed til skue; han talte med hæs, brudt, noget hviskende stemme. Hele hans væsen gjorde et højst frastødende indtryk, men der var på den anden side dog ikke noget, der kunne forklare den uvilje og afsky, mr. Utterson følte mod ham.

"Der må i hvert fald ligge noget andet til grund; hvis jeg blot kunne finde navn for det," mumlede advokaten, der følte sig bragt helt ud af sin sædvanlige sindsligevægt. "Du min Gud! Han gør næppe indtryk af at være et menneske, han minder

meget mere om en abe; eller skulle det være afglansen af en fortabt sjæl, der således genspejler sig i det ydre? – Jeg er næsten mest tilbøjelig til at tro det sidste, for – stakkels, kære Harry Jekyll – hvis jeg nogensinde har set kainsmærket på et menneskes pande, så er det på din nye vens!"

Når man drejede om hjørnet, kom man ud på en stor plads med stilfulde, gamle bygninger, der nu dog var temmelig forfaldne og havde mistet en del af deres fordums glans. Husene var omdannet til lejekaserner og beboet af mennesker af alle stænder og erhverv: korttegnere, entreprenører, vinkelskrivere og mere eller mindre tvivlsomme agenter. Et hus dog, det andet fra hjørnet, var særdeles vel vedligeholdt og gjorde, skønt det lå i mørke og kun var oplyst af en enkelt lygte, indtryk af at huse en rig og fornem beboer. Da Utterson var nået herhen, blev han stående og slog et par slag med dørhammeren. En ældre, velklædt tjener kom til syne.

"Er dr. Jekyll hjemme, Poole?" spurgte advokaten.

"Nu skal jeg se efter, mr. Utterson," sagde Poole, idet han førte gæsten ind i en stor, højloftet, hyggelig forhal, hvis gulv efter gammel skik, og som man endnu kan se på landet, var belagt med fliser. Forhallen blev opvarmet af en klart brændende kaminild og var møbleret med kostbare egetræsmøbler.

"Vil De tage plads her ved kaminen, mr. Utterson, eller skal jeg tænde lys inde i spisestuen?"

"Tak, jeg bliver her," svarede advokaten og trådte nærmere hen til kaminen, mod hvis gitter han støttede sig. Denne forhal, i hvilken han nu blev ladt ene tilbage, var hans ven, doktorens, yndlingsopholdssted, og Utterson bar selv med til at omtale den

som et af de mest hyggelige værelser i hele London. Men denne aften var det ham dog ikke muligt at finde sig tilpas noget sted, mr. Hydes ansigt foresvævede ham stadig; han følte, hvad der ellers var sjældent for ham, en uforklarlig ulyst og lede ved livet. Under indtryk af denne åndelige slappelse blev han ved at stirre ind i den flakkende ild, der afspejlede sig i de blankt polerede møbler rundt om og kastede sine ustadige skygger hen over loft og vægge, og det forekom ham, at ildskæret havde noget uhyggeligt, truende ved sig. Han trak derfor vejret ligesom lettere – han skammede sig selv over det – da Poole lidt efter kom tilbage og meddelte, at dr. Jekyll var gået ud.

"Jeg så mr. Hyde gå ind ad den gamle, forfaldne port her bagved, Poole," ytrede advokaten; "kan det være rigtigt, at han således går ind her, når dr. Jekyll ikke er hjemme?"

"Ja vist, sir, mr. Hyde har selv en nøgle," svarede tjeneren.

"Deres herre synes at nære stor tillid til denne mand," ytrede mr. Utterson eftertænksomt.

"Ja, det gør han ubetinget, sir," svarede Poole, "vi har alle fået ordre til at adlyde ham."

"Så vidt jeg ved, har jeg aldrig truffet mr. Hyde her?" bemærkede Utterson.

"Nej, det har De sikkert ikke, sir, han spiser også kun til middag her," svarede tjeneren. "Vi ser ham i det hele taget meget sjældent i denne del af huset; mr. Hyde kommer og går som oftest gennem laboratoriet."

"Nå ja, så vil jeg da sige Dem godnat, Poole!"

"Godnat, mr. Utterson."

Advokaten gik hjem, opfyldt af bange bekymringer.

"Stakkels Harry Jekyll," tænkte han, "min følelse siger mig, at der er noget galt på færde her. Han var vel sandt nok lidt flygtig i sine unge dage, det er jo så mange år siden; men Guds lov kender jo sandt nok ikke til forældelse. Det må være frugten af en gammel forvildelse, en kræftskade, den skjulte skændsel har fostret, og nu kommer straffen *pede claudo*, lange år efter at erindringen om fejltrinnet er udslettet af hukommelsen eller egoismen har besmykket fejlen."

Opfyldt af disse tanker kastede advokaten et blik tilbage på sin egen fortid. Han søgte i hver afkrog af sin egen erindring, om han ikke et eller andet sted skulle finde en gammel, mosgroet synd, han kunne drage frem for lyset. Men hans fortid var fuldstændig pletfri, kun få mennesker kunne have læst bladene i deres livs bog med mindre frygt end han. Det til trods følte han sig dog ydmyget og bøjet i støvet af de mange slette handlinger, han havde gjort sig skyldig i, og samtidig takkede han Forsynet for, at det så ofte i rette tid havde bevaret ham for at begå denne eller hin slette handling, som han da stod i begreb med at gøre sig skyldig i. Idet han så vendte tilbage til genstanden for sin første betragtning, fik han en idé, der indgød ham nyt håb.

"Hvis man blot kunne erfare noget nærmere om denne mr. Hyde; man ville da, efter hans blik at dømme, utvivlsomt komme til kundskab om mørke hemmeligheder, i sammenligning med hvilke den stakkels Jekylls værste forseelse er som det klare solskin. Det kan ikke blive ved at gå på den måde; jeg gyser ved tanken om hele denne affære, der som en tyv sniger hen til Harrys seng; stakkels Harry, hvilken opvågnen! – Og så faren derved; hvis denne Hyde har nogen

anelse om testamentets tilstedeværelse og ordlyd, vil han sikkert blive utålmodig efter at komme i besiddelse af arven. Men hvorledes det nu er eller ikke er, må jeg i alle tilfælde se at gribe hæmmende ind i begivenhedernes gang – hvis Jekyll da vil give mig frie hænder i så henseende," tilføjede han, "gid han dog blot ville."

Og det var ham igen, som om han så testamentets besynderlige klausuler for sig.

Dr. Jekyll tager det ganske roligt

Fjorten dage senere ville heldet, at dr. Jekyll gav en af sine yndede, små middage for sine fem til seks gamle venner, alle dygtige folk og gode vinkendere. Mr. Utterson indrettede det således, at han blev tilbage, efter at de andre var gået. Dette var der for øvrigt ikke noget påfaldende i. Hvor mr. Utterson en gang var afholdt, var han altid *meget* afholdt, og det var derfor ganske almindeligt, at vedkommende vært holdt den tørre advokat tilbage og efter gæsternes muntre konversation fik sig en alvorlig, indholdsrig passiar med denne. Dr. Jekyll dannede ikke nogen undtagelse fra denne regel, og som han nu sad der ved den anden side af kaminilden – en korpulent, velvoksen, godt udseende mand på hen ved de halvtreds, med et vist forslagent udtryk i ansigtet, der dog samtidig udviste alle tegn på intelligens og godhjertethed – kunne man i hans blik tydeligt læse, at han nærede et oprigtigt og varmt venskab for mr. Utterson.

"Der er noget, jeg gerne vil tale med dig om, Jekyll," begyndte advokaten, "du husker vel endnu ordlyden af dit testamente?"

Det var øjensynligt, at dette tema berørte doktoren alt andet end behageligt; han lod sig dog ikke på nogen måde mærke med det, men svarede i en let tone:

"Stakkels Utterson, jeg beklager dig, at du har en klient som mig, jeg har aldrig set et menneske så fortvivlet som du er over

mit testamente; det skulle da være den strenge pedant Lanyon, der stadig skælder ud på mine videnskabelige kætterier, som han kalder det. Ja, jeg ved godt, at han er en dygtig læge og brav kollega – du behøver slet ikke at rynke panden – en udmærket kollega, og jeg kunne godt lide at se ham noget oftere hos mig, men det til trods er han dog helt igennem en pedant, en uvidende ordgyder og pedant. – Der er intet menneske, der har skuffet mig i den grad som Lanyon."

"Ja, du ved, jeg har aldrig rigtigt syntes om det," ytrede Utterson roligt, idet han fuldstændig lod det nye tema ude af betragtning.

"Om mit testamente? Ja vist, det ved jeg," svarede doktoren i en noget skarp tone, "det har du jo nu sagt mig tit nok."

"Og jeg siger det endnu engang," svarede advokaten, "jeg har hørt nogle mindre behagelige ting om den unge Hyde."

En gusten bleghed lagde sig over dr. Jekylls mandigt smukke ansigt, og han skuede mørkt frem for sig.

"Jeg har ikke lyst til at høre mere om det," sagde han så, "jeg troede, vi var blevet enige om, at lade denne sag hvile."

"Men hvad jeg hørte om ham, var ligefrem afskyeligt," bemærkede Utterson.

"Det forandrer ikke sagen, du kan ikke fatte den stilling, jeg her befinder mig i," svarede Jekyll med en vis usikkerhed i stemmen, "jeg befinder mig i en forunderlig, højst ejendommelig situation. Det er i det hele taget en af de sager, der ikke bliver bedre, fordi man taler om den."

"Jekyll," sagde nu Utterson, "du kender mig og ved, man trygt kan stole på mig. Let dit hjerte overfor mig, og der er ingen tvivl om, at jeg kan redde dig ud af denne kedelige affære."

"Kære, brave Utterson. Det er virkelig over al måde venligt af dig, og jeg kan ikke finde ord til at udtrykke min tak for din venlighed. Jeg tror dig, og jeg har fuldt ud tillid til dig. Havde jeg noget valg i den retning, ville jeg ikke betænke mig et øjeblik på at betro mig til dig. Men det til trods befinder du dig dog på vildspor; det forholder sig ikke således, som du synes at formode, så slemt er det heller ikke. For at berolige dit gode hjerte, vil jeg dog betro dig en ting, nemlig, at jeg, hvad øjeblik jeg vil, fuldstændig kan blive mr. Hyde kvit. Jeg giver dig mit ord på det. Jeg siger dig derfor endnu engang tak; dog," tilføjede han, "har jeg en bøn til dig, en bøn, jeg føler mig forvisset om, at du vil opfylde: hele denne sag er et privat anliggende, lad det derfor hvile."

Utterson så tankefuld ind i kaminilden.

"Jeg nærer ingen tvivl om, at dine ord virkelig er i overensstemmelse med sandheden," ytrede han, i det han rejste sig op.

"Da vi nu dog engang er kommet ind på denne sag, er der et punkt, jeg nok kunne ønske stod tydeligt og klart for dig. Jeg nærer virkelig megen interesse for den unge Hyde. Jeg ved, at du har mødt ham, han fortalte mig det og udtalte samtidig en frygt for, at han muligvis havde været vel grov overfor dig. Alt til trods tager jeg nemlig megen del i den unge mands skæbne, og hvis jeg engang skulle falde bort, Utterson, er det mit oprigtige ønske, at du forsoner dig med ham og hjælper ham til hans ret. Vidste du alt, er jeg forvisset om, at du ville gøre det, og det ville tage en sten fra mit hjerte, om du gav mig dette løfte."

"Jeg tror næppe, jeg kan love dig, at jeg nogensinde vil komme til at synes om ham," svarede advokaten.

"Det spørger jeg heller ikke om," faldt Jekyll ham i ordet, "jeg fordrer kun ret for ham og beder dig for min skyld hjælpe ham, når jeg ikke er mere."

Utterson drog et dybt suk.

"Ja," sagde han så, "jeg lover dig det."

Mordet på Carew

Næsten et år senere, i oktober måned 18––, blev hele London alarmeret ved en med særlig råhed udøvet forbrydelse. Sagen vakte så meget større opsigt, som den myrdede havde indtaget en høj stilling i samfundet. De nærmere detaljer, man kom til kundskab om, var få, men gruopvækkende.

En tjenestepige, der befandt sig alene i et ved floden liggende hus, begav sig omtrent klokken elleve om aftenen op på sit kammer for at gå til sengs. Skønt det få øjeblikke før havde været tåget i vejret, var himlen nu ved nattens frembrud ren og klar, og fuldmånen kastede sit milde lysskær over den lille gyde, som kammerets vindue vendte ud mod. Pigen må utvivlsomt have været noget romantisk anlagt, for hun tog plads på sin kuffert, der stod tæt op til vinduet, og hensank i drømmende eftertanke. Aldrig (plejede hun under hede tårer at sige, når hun genfortalte denne aftens oplevelser) havde hun følt sig i den grad i fred med menneskene og verden, som i dette øjeblik. Idet hun sad således her ved vinduet, fik hun øje på en ældre, velklædt herre, der kom gående gennem gyden; fra den anden side kom i det samme en anden, meget lille herre, som hun i begyndelsen ikke skænkede synderlig opmærksomhed. Da de to herrer var nået hen til hinanden (og dette skete just lige neden under pigens vindue), tog den ældre herre sin hat af og rettede et høfligt spørgsmål til den anden. Som det syntes, var det et ganske almindeligt spørgsmål, efter bevægelsen med hånden at dømme forespurgte han blot om vejen. Månen skinnede ham

ind i ansigtet, og pigen betragtede dette med velbehag, for det vidnede om godhjertethed og venlig sindsstemning, parret med en vis højhedsfuld værdighed og velbegrundet selvtilfredshed. Så strejfede hendes blik over mod den anden herre, og hun blev meget overrasket ved i denne at genkende mr. Hyde, der engang havde aflagt hendes husbond en visit og som hun nærede en vis aversion imod. Han holdt i hånden en tung stok, som han svingede frem og tilbage, men han gav intet svar på den ældre herres forespørgsel, og hørte til med kun slet dulgt utålmodighed. Så blev han pludselig grebet som af et anfald af raseri, svingede stokken i luften og opførte sig – efter pigens beskrivelse – fuldstændig som en gal mand. Den ældre herre trådte med en noget overrasket og krænket mine et skridt tilbage; men dette syntes kun at gøre mr. Hyde endnu mere rasende; han fo'r ind på ham og slog ham til jorden. I næste sekund trampede han med dyrisk raseri på sit offer og lod en hagl af slag regne ned over ham, under hvilken man kunne høre knoglerne brydes og så legemet hoppe om på stenbroen som en gummibold. Ved synet af denne grufulde scene faldt pigen i afmagt.

Klokken var omtrent to, da hun kom til sig selv igen og kaldte på politi. Morderen var da for længst forsvundet, men hans offer lå, tilredt i en ligefrem utrolig grad, midt på gaden. Den stok, med hvilken uhyret havde udført misgerningen, var, skønt den var af sjældent sejt og stærkt træ, brudt i stykker under de kraftige slag. Den ene splintrede halvdel var trillet ned i rendestenen – den anden halvdel havde morderen uden tvivl taget med sig. Man fandt på den myrdede en pung og et guldur, men ellers ikke noget kort eller papirer, der kunne give

oplysning om, hvem han var; det eneste, man i den retning fandt, var et forseglet brev, som han rimeligvis ville have bragt på posthuset, og som bar mr. Uttersons adresse.

Dette brev blev ved et bud overbragt advokaten tidligt om morgenen, endnu førend han var stået op. Mr. Utterson havde næppe kastet et blik på det og erfaret de nærmere omstændigheder ved dets fund, før han i en alvorlig og højtidelig tone sagde:

"Jeg vil ikke udtale mig, førend jeg har set liget; det er et højst alvorligt tilfælde. Vær så venlig at vente, indtil jeg har fået klædt mig på."

Med samme alvorlige mine nød han sin morgendrik og kørte så hen til den politistation, man havde bragt liget til. Så snart han havde kastet et blik på den myrdede, nikkede han.

"Ja," sagde han, "jeg kender ham. Jeg beklager at måtte sige, at det er sir Danvers Carew."

"Du min Gud," udbrød politiembedsmanden, "er det muligt?"

Og i samme nu kom der et glimt af professionel ærgerrighed frem i hans øjne.

"Dette mord vil vække stor opsigt," sagde han så. "Måske kan De også hjælpe os til morderens pågribelse."

Og han fortalte så mr. Utterson, hvad han havde hørt af tjenestepigen og viste ham den sønderbrudte stok.

Mr. Uttersons første tanke var mr. Hyde, og da man viste ham den itubrudte stok, genkendte han, hvor splintret den end var, den straks som den, han for nogle år tilbage havde foræret Henry Jekyll.

"Var morderen en lille, spinkel person?" spurgte han.

"Ja, usædvanlig lille, og skal efter pigens udsagn have et uskønt, ondt og frastødende ydre," svarede politimanden.

Mr. Utterson syntes at overveje et eller andet, så løftede han hovedet rask i vejret og sagde:

"Hvis De vil køre med mig, tror jeg, at jeg kan føre Dem hen til hans bopæl."

Det var hen imod klokken ni om morgenen, og den første rigtige efterårståge bølgede gennem gaderne. En stor, chokoladefarvet skymasse lå som en kappe over hele himlen, men vinden rev hist og her en rift i tågesløret, så at mr. Utterson, mens droschen langsomt kørte ned gennem gaderne, havde lejlighed til at iagttage morgendæmringens ganske ejendommelige farvespil; for på et sted af himlen var det mørkt som ved sen aften, på et andet sted lyste et brun- eller rødgulligt skær, som ved en ildebrand, og endelig et tredje sted var tågen helt delt og lod en svag stribe dagklar himmel komme til syne. Den fattige bydel, Soho, forekom advokaten i dette skiftende lys, aldeles bortset fra dens smudsige gader og lurvet klædte beboere såvel som de ikke slukkede eller atter tændte lygter, der skulle sprede lys over dette kaos, at minde om en halvt sagnagtig by. Hans tanker var mørke og grublende, og som han nu og da kom til at kaste et blik over på sin ledsager, blev han ligesom grebet af denne uforklarlige skræk for loven og dens håndhævere, der undertiden kan komme over selv de mest retskafne og ærlige mennesker.

Da droschen nåede hen til det betegnede hus, delte tågen sig noget, og han så nu en ginknejpe, et almindeligt fransk spisehus og en butik, i hvilken man kunne få forskellige madvarer til fabelagtigt billige priser; pjaltede børn krøb

sammen i gadedøren, og kvinder af de mest forskellige nationaliteter gik ud og ind for at købe deres morgendrikke. Men i næste øjeblik var tågen igen så tyk og mørk som umbrajord og skjulte dette uvenlige og uskønne skue for hans blik. Her i dette hus boede Henry Jekylls yndling, en mand, der var arving til en kvart million pund sterling.

En gammel kone med elfenbensagtig hudfarve og sølvgråt hår åbnede døren for dem.

Hun så ondskabsfuld og skinhellig ud, men for øvrigt var der ikke noget at klage på hendes opførsel.

"Ja," forklarede hun, "det var mr. Hydes bolig, men han var ikke hjemme; han var kommet sent hjem i nat og var efter en times forløb gået bort igen; dette var ikke noget usædvanligt, da han i det hele taget levede et meget uregelmæssigt liv og ofte var længe ad gangen borte fra sit hjem her, således så hun ham i går for første gang efter to måneders forløb."

"Nu vel," sagde advokaten, "vi vil se hans værelse," og da konen tilføjede, at det kunne hun ikke tillade, tilføjede han: "Ja, så kommer jeg vel til at sige Dem, hvem denne herre er. Det er politiinspektør Newcomen fra Scotland Yard."

Konens øjne lyste af skadefryd.

"Ja så," sagde hun, "der er altså noget i vejen med ham! Hvad har han gjort?"

Mr. Utterson og inspektøren vekslede et blik.

"Han synes ikke just at være meget afholdt," bemærkede den sidste, "og nu, min gode kone, ville vi gerne se os lidt om i lejligheden."

Af den store lejlighed – huset blev, når man undtog butikkerne, ikke beboet af andre end den gamle kone – havde

mr. Hyde kun benyttet nogle få værelser, men disse var så til gengæld udstyret med megen luksus og smag.

Et lille rum var helt fyldt med vin. Servicet var af sølv, linned- og dækketøjet særdeles elegant; på væggen hang et godt maleri, efter hvad mr. Utterson formodede en foræring fra Henry Jekyll, der var en stor kender af sligt. Tæpperne havde smukke mønstre og farver.

Men i dette øjeblik gjorde værelsets hele udseende dog nærmest det indtryk, at det for nylig og i stor hast var blevet gennemsøgt fra ende til anden. Forskellige klædningsstykker lå henkastet rundt om på gulvet, og alle lommerne i disse var vendt og trukket ud; skufferne og skabsdørene stod ligeledes åbne, og i kaminen lå en dynge kold aske, som om man havde brændt en del papir. Ud fra asken tog inspektøren resterne af en grøn anvisningsbog, som havde modstået ildens indflydelse. Den anden halvdel af stokken blev fundet bag døren, og da dette bekræftede formodningen om, at Hyde var gerningsmanden, blev inspektøren i særdeles godt humor. Denne hans glæde blev ikke formindsket, da de ved et besøg i vedkommende bank fik den besked, at der indestod flere tusind pund på Hydes navn.

"Nu kan De trygt forlade Dem på, at jeg snart skal have ham i min magt," sagde han til mr. Utterson. "Han må fuldstændigt have tabt hovedet, ellers havde han ikke ladet stokken blive tilbage, eller havde fremfor alt sørget for at få anvisningsbogen tilintetgjort. Penge er liv for menneskene. Vi behøver nu kun at afvente hans besøg i banken eller lade ethvert bud fra ham tilbageholde."

Vanskeligheden bestod dog i at give et bestemt signalement af morderen, og dette viste sig at være alt andet end let; mr. Hyde havde nemlig, som det syntes, kun meget få bekendte – selv tjenestepigens herre havde således kun set ham to gange – han var aldrig blevet fotograferet, og de få, der virkelig så sig i stand til at beskrive hans ydre, var af højst divergerende meninger, således som det jo gerne plejer at være tilfældet med overfladiske iagttagere. Kun på ét punkt stemte de alle overens: mr. Hyde gjorde indtryk af at være forvokset eller vanskabt.

Det forunderlige brev

Det var allerede langt ud på eftermiddagen, da mr. Utterson bankede på dr. Jekylls dør. Poole lukkede ham ind og førte ham gennem beboelsesrummene og over en græsplæne, der engang havde været have, over til den bygning, man havde givet navnet af laboratorium eller sektionshus. Doktor Jekyll havde købt ejendommen af arvingerne efter en berømt sårlæge, og da hans interesser mere gik i kemisk end i anatomisk retning, havde han forandret den egentlige bestemmelse med det lille bindingsværkshus her for enden af haven. Det var første gang, advokaten betrådte denne del af vennens bolig, og han betragtede med en vis nysgerrighed den sortbrunlige, vinduesløse bygning og så sig med en vis mismodig følelse af at være fremmed her om i den store tilhørersal, han just gik igennem; dette auditorium havde engang været fyldt med ivrige studenter, men nu hvilede der ligesom en tyngende ro og tomhed over det; bordene var dækket med kemiske apparater, gulvet var overstrøet med halm, og lyset faldt kun svagt ned gennem den uklare kuppel. I den anden ende af salen førte nogle trin op til en med rødt tøj tildækket dør, og gennem den nåede mr. Utterson så endelig ind i doktorens kabinet. Dette sidste var et meget stort værelse med glasskabe rundt om ved alle vægge. Blandt andre ting befandt der sig også her et stort spejl såvel som et arbejdsbord; tre tilstøvede, med jernstænger forsynede vinduer vendte ud til gården. Ilden brændte i kaminen, på hvis gesims der stod en tændt lampe, idet tågen

var så tæt, at den trængte ind i selve husene – og her op til ilden sad Jekyll, bleg og med et dødtræt udtryk i ansigtet. Han rejste sig ikke op for at hilse på sin gæst, men rakte kun sin kolde hånd ud mod ham og bød ham med en stemme, der forekom fremmed, velkommen.

"Nå," begyndte mr. Utterson straks, "har du hørt nyheden?"

Doktoren fo'r sammen.

"Jeg hørte dem råbe det nede på torvet, da jeg sad ovre i spisestuen."

"Kort og godt," tog Utterson atter ordet, "Carew er min klient, du er det også, og jeg må derfor vide, hvad jeg har at gøre. Du kunne dog vel ikke få det ulyksalige indfald at ville skjule denne fyr?"

"Utterson," udbrød Jekyll, "jeg sværger dig ved alt helligt, at jeg aldrig mere vil se ham for mine øjne. Jeg giver dig mit æresord på, at jeg og han er kvit, kvit for tid og evighed. Alt imellem os er forbi nu. Han behøver ikke min hjælp; du kender ham ikke, som jeg kender ham; han er i sikkerhed – fuldstændig i sikkerhed, jeg kan forsikre dig, at man aldrig vil høre tale om ham mere."

Advokaten lyttede med mørkt blik til vennens ord. Han syntes ikke rigtigt om Jekylls feberagtige iver.

"Du synes at være temmelig vis i din sag," sagde han, "og i din egen interesse vil jeg ønske, at du har ret. Skulle der blive indledet undersøgelse mod ham, kunne dit navn meget let blive blandet ind i sagen."

"Jeg er vis på, at han er i sikkerhed," svarede Jekyll, "jeg har grunde for denne min påstand, desværre grunde, som jeg dog ikke ser mig i stand til at meddele dig. Men der er en anden sag,

hvor du måske kunne give mig et råd. Jeg har modtaget et brev, og jeg er uvis med mig selv om, hvorvidt jeg skal overgive det til politiet eller ej. Jeg ville helst overgive det i dine hænder; din dom vil jeg bøje mig for; for jeg har ubegrænset tillid til dig."

"Du er vel bange for, at dette brev kunne lede til hans opdagelse?" spurgte advokaten.

"Nej," svarede Jekyll, "det er mig fuldstændig ligegyldigt, hvad der bliver af Hyde, jeg har brudt med ham. Jeg tænkte kun på min egen stilling, som denne ubehagelige affære jo truer med at sætte på spil."

Utterson tænkte sig lidt om; han var overrasket over vennens egoisme, men trak alligevel vejret ligesom lidt friere.

"Nå ja," sagde han så til sidst, "lad mig se brevet!"

Brevet var skrevet med en usædvanlig skrå håndskrift og var undertegnet med navnet "Edward Hyde". Indholdet af det var, at den skrivendes velgører, dr. Jekyll, hvis velgerninger han så længe havde gengældt på ilde vis, ikke skulle gøre sig bekymringer for hans skyld, han havde midler til flugt og var sikker på, at kunne komme uantastet bort.

Advokaten syntes for så vidt godt om brevet, som det kastede et bedre lys over disse to menneskers indbyrdes forhold, end han havde formodet, og han skammede sig ligefrem ved sin tidligere mistanke.

"Har du endnu konvolutten?" spurgte han.

"Nej, den har jeg brændt, før jeg ret tænkte på, hvad jeg gjorde. Men den bar heller ikke noget poststempel. Brevet blev afleveret ved et bud."

"Må jeg tage det med?" spurgte Utterson.

"Jeg ønsker, at du handler ganske for mig," var svaret. "Jeg har tabt al tillid til mig selv."

"Jeg skal tænke nærmere over sagen," ytrede Utterson. "Dog endnu et ord: var det Hyde, der fik dig til at sætte den klausul om din pludselige forsvinden ind i testamentet?"

Doktoren syntes at være en afmagt nær; han lukkede munden fast til og nikkede bekræftende.

"Jeg vidste det," mumlede Utterson, "han ville myrde dig, men du er nu heldigvis sluppet ud af hans kløer."

"Jeg har, hvad endnu mere er, måttet gøre en sørgelig erfaring – du min Gud, Utterson, hvilken erfaring har jeg ikke måttet gøre!"

Og han skjulte ansigtet i sine hænder. –

Idet Poole fulgte advokaten ud, vekslede denne sidste et par ord med ham.

"Der blev jo afleveret et brev her i dag, ikke sandt?" ytrede han blandt andet, "hvorledes så buddet egentlig ud?"

Men Poole forsikrede dyrt og helligt, at de breve, der var kommet i dag, alle uden undtagelse var kommet med posten.

Denne oplysning fyldte advokaten med ny bekymringer. Brevet måtte sikkert være leveret ind gennem laboratoriets dør, muligvis var det skrevet i selve kabinettet. Forholdt det sig således, måtte man se sagen i et helt andet lys og behandle den med så meget desto større forsigtighed.

"Nyeste efterretninger, et parlamentsmedlems mord!" skreg avissælgerne rundt om i gaderne.

Det var ligsalmen over en ven og klient, og han kunne ikke værge sig mod den følelse, at også en andens navn ville blive blandet ind i al denne avissnaks hvirvel. Det var i alle tilfælde en

højst kilden afgørelse, han her skulle træffe, og han begyndte derfor at længes efter at høre et godt råd. Dette var vel ikke så let at finde, men han kunne dog i alle tilfælde gøre et forsøg.

Lidt efter sad han sammen med mr. Guest, sin nærmeste foresatte, hjemme ved sin egen arne; en flaske god, gammel vin, der længe havde ligget gemt nede i kælderen, stod mellem dem i nogen afstand fra ilden. Tågen lå endnu over byen, og lygterne lyste som ildkugler. Denne trykkende atmosfære til trods pulserede bylivet dog ganske som sædvanlig.

Værelset blev oplyst ved kaminildens skær, farverne i de bemalede vinduer trådte end grellere frem, og den nedgående sol begyndte at sprede tågen. Efterhånden blev advokaten noget mere meddelsom. Der var ingen, han havde så få hemmeligheder for som for mr. Guest, men han vidste også, at denne ikke meddelte dem til nogen anden. Guest var ofte i forretningsanliggender kommet i berøring med doktoren, han kendte Poole, og det var derfor næppe sandsynligt, at han ikke skulle have hørt tale om, hvor høj en stjerne mr. Hyde havde haft der i huset; han kunne drage sine formodninger af det. Var det derfor ikke lige så godt, han viste ham brevet, der kastede et vist lys over det hemmelighedsfulde ved denne sag? Og frem for alt var Guest en stor kender af håndskrifter, han kunne måske give ham et vink om, hvad der var det naturlige og pligtmæssige at gøre i denne sag. Desuden var den retslærde en god rådgiver; han ville næppe læse dette sælsomme brev, uden at lade en eller anden bemærkning falde, og ved denne – tænkte mr. Utterson – ville der måske blive givet ham en antydning om, hvilken vej han for fremtiden burde følge.

"Det er sørgeligt, som det er gået sir Danvers," begyndte han.

"Ja vist så. Det har vakt megen opsigt," svarede Guest. "Mennesket må rimeligvis have været forrykt."

"Jeg ville gerne høre Deres mening angående et punkt i denne sag," vedblev Utterson. "Jeg har her et brev fra morderen; det bliver naturligvis mellem os, for jeg ved næppe rigtigt, hvad jeg skal gøre – det er i alle tilfælde en højst kedelig affære. Men her er det. Det vil sikkert interessere Dem: en morders autograf!"

Guests øjne lyste, og han satte sig straks hen og studerede ivrigt brevet.

"Nej," sagde han så, "gal er han ikke, men det er en højst mærkværdig hånd!"

"Og i hvert tilfælde er den skrivende selv højst mærkværdig," ytrede mr. Utterson.

I det samme kom tjeneren ind med et brev.

"Er det ikke fra dr. Jekyll?" spurgte den lærde. "Jeg tror at kende håndskriften. Er det et privatanliggende, mr. Utterson?"

"Nej, det er kun en indbydelse til et middagsselskab. Men hvorfor spørger De om det? Vil De se det?"

"Kun et øjeblik. Tak, mr. Utterson."

Og mr. Guest lagde de to breve ved siden af hinanden og sammenlignede dem ivrigt. Så leverede han begge skrivelser tilbage og tilføjede:

"En højst mærkværdig autograf!"

Mr. Utterson kæmpede et øjeblik med sig selv.

"Hvorfor foretog De denne sammenligning, Guest?" spurgte han så pludselig.

"Håndskrifterne ligner meget hinanden, kun skriftstillingen er forskellig."

"Noget fordrejet," ytrede Utterson.

"Ja, som De siger, lidt fordrejet."

"Som jeg før sagde Dem, så jeg ikke gerne, at De talte om det brev her."

"Nej, naturligvis," svarede Guest. "Det kan jeg så godt forstå."

Men mr. Utterson var næppe blevet alene, førend han gemte mr. Hydes brev i sit pengeskab, hvor det sidenhen roligt blev liggende.

"Men du min Gud," tænkte han. "Henry Jekyll falskner for en morder!"

Og denne tanke fik blodet til at stivne i hans årer.

Dr. Lanyons mærkværdige tilstand

Tiden gik. Der blev udsat tusinder af pund for morderens pågribelse, for man betragtede mordet på sir Danvers som en offentlig fornærmelse, men mr. Hyde vidste at undgå politiets efterstræbelser, som om han aldrig havde eksisteret. Angående hans fortid bragte man nu mangt og meget i erfaring, men kun udelukkende slette ting. Der kom mange historier for lyset om hans grusomhed, hårdhjertethed og lidenskabelighed; man talte om hans lastefulde liv, om hans besynderlige omgangsfæller, og om det had, alle mennesker havde næret til ham; men om hans nuværende opholdssted kunne man ikke få mindste smule at vide. Fra det øjeblik, da han selve mordnatten havde forladt sit hjem i Soho, var og blev han forsvundet. Mr. Utterson kom sig lidt efter lidt af den nervøse sindsstemning, hele denne forunderlige affære havde hensat ham i, og genvandt sin tidligere sindsligevægt. Sir Danvers død havde efter hans mening fået rigelig forsoning ved, at Hyde havde gjort sig usynlig.

Da dr. Jekyll nu var blevet befriet for den dårlige indflydelse, dette menneske havde udøvet over ham, begyndte der et helt nyt liv for ham. Han opgav det tilbagetrukne liv, han hidindtil havde levet, fornyede bekendtskabet med gamle venner og bekendte og blev atter disse en kær ven og selskabsbroder. Havde han tidligere været bekendt for sin store godgørenhed,

roste man ham nu også for hans religiøsitet. Han var altid i virksomhed, gik meget ud og gjorde alt det gode, han kunne. Hans væsen og mine blev samtidig mere venlig og skyfri, og to måneder igennem levede doktoren i fred og glæde.

Den ottende januar havde Utterson været til et lille middagsgilde hos doktoren, i hvilket Lanyon ligeledes tog del. Værtens blik var vandret fra den ene af dem til den anden, ganske som i fordums tid, da disse tre var uadskillelige venner. Men den tolvte, og ligeledes den fjortende, var doktorens dør dog lukket for advokaten. Jekyll var stadig hjemme, men så ingen hos sig, sagde Poole. Den femtende gjorde Utterson igen et forsøg, men blev atter afvist. Men da han nu i de sidste to måneder næsten daglig havde set og talt med sin ven, vakte denne nye forkærlighed for ensomhed atter hele hans bekymring. Den femte dag var Guest til middag hos ham, og den sjette gik han så hen til Lanyon.

Her blev han i det mindste ikke afvist, men da han trådte ind i doktorens privatværelse, blev han helt forskrækket over vennens forandrede udseende. Døden havde allerede sat sit mærke på hans pande. Den ellers så ungdomskraftige mand var blevet bleg og indfalden; han så yderst dårlig ud og synligt ældet. Dog var det mindre disse tegn på fysisk afkræftelse, der vakte advokatens opmærksomhed, men meget mere udtrykket i øjet og vennens hele måde at være på, der syntes at tyde på store sjælelidelser. Det var jo ikke meget rimeligt at tro, at en læge skulle nære frygt for døden, og dog følte Utterson sig til sidst fristet til at tro det.

"Nå," tænkte han, "han er jo læge, må derfor bedst kende sin egen tilstand; han ved rimeligvis, at hans dage er talte, og

denne vished er mere, end han kan bære."

Og dog sagde han rolig og fast, da mr. Utterson gjorde en bemærkning angående hans dårlige udseende, at han var et til døden hjemfaldent bytte.

"Jeg har haft ét anfald," sagde han, "det andet vil jeg ikke overleve. Det hele er kun et tidsspørgsmål. Livet var ganske behageligt, og jeg satte kun alt for stor pris på det. Nu tænker jeg undertiden, at hvis vi vidste alt, ville vi være glade ved at blive kaldt bort herfra."

"Jekyll er også syg!" bemærkede Utterson. "Har du set noget til ham?"

Lanyons ansigtsudtryk forandredes pludselig, og idet han skælvende strakte hænderne frem for sig, sagde han med høj, usikker stemme:

"Jeg vil ikke se dr. Jekyll mere eller høre noget om ham; jeg har fuldstændig brudt med ham, og jeg beder dig forskåne mig for at høre noget om en mand, som jeg betragter som død!"

"Nå, nå," sagde mr. Utterson beroligende, og efter en lille pause vedblev han: "Er bruddet virkelig så ulægeligt? Vi er dog tre gamle venner, Lanyon, vi vil næppe så let få os en ny ven."

"Ja, fuldstændig ulægeligt," svarede Lanyon, "spørg ham kun selv!"

"Han vil ikke modtage mig," sagde Utterson.

"Ja, det forbavser mig sandelig ikke. En dag, når jeg er død, vil du måske bedre kunne forstå det. Men for øjeblikket tør jeg ikke sige dig noget. Hvis du har tid og lyst til at tale med mig om andre ting, vil jeg gerne høre på dig, men hvis du ikke mener at kunne undgå at komme ind på dette forhadte tema,

ser jeg hellere, du går, for jeg kan ikke tåle at høre tale om det." – –

Så snart Utterson nåede hjem, skrev han til Jekyll og beklagede sig over, at han i den sidste tid aldrig fik lov til at komme ind til ham, og samtidig erkyndigede han sig om grunden til det ulyksalige brud med Lanyon.

Den følgende dag fik han et langt, meget patetisk lydende, på sine steder højst hemmelighedsfuldt svar. Bruddet med Lanyon var ikke mere til at gøre godt igen.

"Jeg retter ikke af den grund nogen bebrejdelse mod vor gamle ven," skrev Jekyll, "men jeg deler selv hans mening om, at det er bedst, vi holder os fra hinanden. Jeg vil fra nu af føre et meget tilbagetrukket liv; du må derfor ikke blive overrasket, eller tvivle om mit venskab til dig, om min dør også skulle forblive lukket for dig. Du må finde dig i, at jeg nu må gå min dunkle vej alene. Jeg må bære det som en bod og er desuden udsat for en fare, som jeg ikke nærmere tør fortælle dig. Er jeg end en meget stor synder, gør jeg til gengæld også stor bod for min synd. Jeg har aldrig troet, at der kunne gives så umenneskelige lidelser og ængstelser i denne verden, og du kan kun for så vidt lette min sørgelige lod, ved at du respekterer min tavshed."

Dette brev gjorde Utterson højlig forskrækket.

Hydes dårlige indflydelse havde helt tabt sig. Doktoren havde genoptaget sine gamle interesser og sædvaner; for en uge siden syntes det, som om han skulle henleve en glad og behagelig alderdom. Og så på en gang havde ikke blot venskab, men hele hans sindsro og liv lidt et ubodeligt skibbrud. Et så overraskende hurtigt omsving syntes at tyde på sindssvaghed,

men efter Lanyons ytringer og opførsel at dømme måtte der sikkert dog ligge noget andet og dybere til grund for det.

En uge senere lagde dr. Lanyon sig til sengs, og næppe fjorten dage efter døde han.

Da begravelsen, ved hvilken mr. Utterson havde været i en meget sørgmodig stemning, var forbi, og han var kommet hjem, lukkede han døren til sit forretningslokale i lås og fremtog så en forseglet skrivelse fra sin afdøde ven.

"Privatsager: overgives i J. G. Uttersons hænder, og i tilfælde af, at bemeldte Utterson skulde være død før mig, skal dette brev ulæst opbrændes."

Advokaten nærede næsten frygt for at gøre sig bekendt med indholdet.

"Jeg har nu i dag begravet en ven," tænkte han, "skulle dette brev måske berøve mig den anden?"

Men han betvang dog sin frygt og brød seglet.

Indenfor omslaget fandt han endnu en konvolut med påskriften:

"Må først åbnes efter Henry Jekylls død eller forsvinden."

Utterson ville næppe tro sine egne øjne. Igen det samme besynderlige ord, som i det tåbelige testamente, han nu for længst havde givet tilbage til dets udsteder; her blev altså igen det ominøse ord "forsvinden" sat i forbindelse med Henry Jekyll.

I testamentet var det Hydes onde anslag, men hvilken betydning kunne Lanyon vel have lagt i det?

Han blev grebet af uimodståelig nysgerrighed og følte sig endog et øjeblik fristet til, trods forbuddet, straks at erfare hemmeligheden i hele dens omfang, men standens ære og tanken på den afdøde ven vandt dog til sidst sejr, og brevet blev

lagt ind i pengeskabets hemmelige rum og fik lov at ligge urørt der.

Men der er stor forskel på at betvinge sin nysgerrighed og så helt at jage den på flugt. Det er højst tvivlsomt, om Utterson fra den dag fandt samme glæde som før ved sit venskab til den overlevende ven. Vel tænkte han endnu kun godt om ham, men hans sind var dog fyldt med uro og frygt. Utterson gik ganske som sædvanlig hen for at se til ham, men når han skulle være ganske ærlig, var han måske ikke synderlig bedrøvet over, ikke at blive modtaget. Det var nemlig ikke langt fra at han foretrak ude i den friske luft, omgivet af gadens larm og støj, at veksle et par ord med Poole, frem for at blive ført over i hint frivillige fængsel og måtte sidde der og tale med den forunderlige eneboer.

Som det syntes, trak doktoren sig nemlig mere og mere tilbage til kabinettet ved laboratoriet, hvor han nu som oftest tilbragte både dag og nat; han var stadig i dårligt lune, var blevet tavs og indesluttet, brød sig ikke mere om at læse og studere, og gjorde i det hele taget indtryk af at være syg på sjælen. Utterson, der dag efter dag fik samme besked, vænnede sig til sidst til det og knappede samtidig lidt efter lidt af på sine besøg hos Jekyll.

Tildragelsen ved vinduet

En søndag, da mr. Utterson foretog sin sædvanlige spadseretur i selskab med mr. Enfield, førte deres vej dem atter ned ad hin sidegade, og da de var overfor bemeldte dør, så de begge derover.

"Nu har den historie da fået en afslutning," bemærkede Enfield. "Vi får sikkert aldrig mere Hyde at se."

"Forhåbentlig ikke," svarede Utterson. "Apropos, jeg har vel fortalt dig, at jeg engang har mødt ham og fuldt ud deler din mening om hans frastødende ydre?"

"Det var også umuligt andet," svarede Enfield. "Du må dog have anset mig for at være et stort fæ, at jeg ikke vidste, at der var en bagdør til dr. Jekylls ejendom. At jeg fandt ud af det, var til dels din egen skyld."

"Nå, så du har virkelig fundet ud af det?" ytrede Utterson. "Men når det forholder sig således, lad os da gå over i gården og kaste et blik op til hans vinduer. Ærligt talt er jeg nemlig ikke fri for at være lidt bekymret på den stakkels Jekylls vegne; det er mig, som om det måtte være ham en trøst at vide, at der står en af hans venner her udenfor."

Der var koldt og fugtigt inde i gården. Skønt himlen ellers var klart oplyst af den just nedgående sol, var der dog allerede helt skummelt herinde. Det midterste af de tre vinduer stod halvt åbent, og ved dette så Utterson dr. Jekyll sidde, og med et udtryk i ansigtet som en sørgmodig, fortvivlet fange begærligt inddrage den friske luft.

"Goddag, Jekyll!" råbte Utterson op til ham. "Du har det bedre, håber jeg!"

"Nej, jeg er meget svag, Utterson," svarede doktoren sørgmodigt, "meget svag. Men Gud vil forhåbentlig snart løse op for mig."

"Du sidder for meget hjemme," sagde advokaten. "du skulle komme ned og gå en tur, som mr. Enfield og jeg gør. – Det er min fætter – mr. Enfield – dr. Jekyll. Kom nu ned, tag din hat og gå en tur med os."

"Det er meget venligt af dig," sukkede doktoren. "Jeg føler også stor lyst til det, men nej, nej, det er umuligt, jeg vover det ikke. Det glæder mig meget at se dig, Utterson, overordentligt meget; jeg ville gerne byde dig og mr. Enfield herop, men jeg kan virkelig ikke modtage nogen her."

"Nå ja," svarede advokaten godmodigt, "så er det vel bedst, vi bliver stående her og taler med dig."

"Ja, det ville jeg just også foreslå," svarede doktoren med et smil.

Men han havde næppe ytret disse ord, førend smilet veg bort fra hans ansigt og gav plads for et udtryk af rædsel og fortvivlelse, der fik de to nedenfor stående herrers blod til at stivne i årerne. De så ham kun et kort nu, så blev vinduet slået i; men dette korte nu var mere end tilstrækkeligt, og de gik uden at sige et ord ud af gården. De gik tavse ned ad gaden, og først, da de var kommet et stykke bort, så mr. Utterson på sin ledsager.

De var begge blege, og rædslen stod endnu skrevet i deres træk.

"Gud holde sin hånd over os – Gud være os nådig," sagde mr. Utterson.

Mr. Enfield nikkede kun alvorligt hen for sig og gik tavs videre.

Den sidste aften

Mr. Utterson sad en eftermiddag ved sin kaminild, da han blev i højeste grad overrasket ved at se Poole træde ind i værelset.

"Men du min Gud, hvad i alverden fører Dem herhen?" udbrød Utterson, og idet han så nøjere på ham, tilføjede han: "Hvad er der i vejen, er doktoren syg?"

"Mr. Utterson," svarede tjeneren, "det er galt fat henne hos os."

"Sæt Dem nu ned, Poole; her har De et glas vin," sagde advokaten. "Kom nu først til Dem selv og fortæl mig så, hvad der er i vejen."

"Ak, sir," svarede Poole, "De kender jo doktorens tilbøjelighed til at lukke sig inde. Nu har han igen spærret sig inde, og jeg føler mig af den grund helt uhyggelig til mode – jeg forsikrer Dem, jeg føler mig i højeste grad uhyggelig til mode. Mr. Utterson, jeg frygter –"

"Nå, min gode mand," ytrede advokaten, "udtryk Dem dog noget mere tydeligt. Hvad er det, De frygter?"

"Jeg er i hele denne uge gået om i en stadig angst," vedblev Poole, idet han næppe agtede på det spørgsmål, Utterson henvendte til ham, "jeg kan ikke holde det ud længere."

Tjenerens hele fremtoning stod i god samklang med hans ord. Han så bleg og elendig ud, og fra det øjeblik, da han havde begyndt at tale om sin frygt, havde han ikke løftet blikket fra gulvet. Vinen stod urørt på bordet ved siden af ham.

"Jeg kan ikke holde det ud længere," gentog han.

"Nå, tag det roligt," sagde advokaten, "jeg kan vel indse, at der må være forefaldet noget usædvanligt. Prøv på, om De ikke kan give mig en nøgtern fremstilling af begivenhederne."

"Jeg tror, der er skurkestreger med i spillet," svarede Poole med hæs stemme.

"Skurkestreger!" udbrød advokaten forskrækket og ligesom en smule stødt. "Hvilke skurkestreger! Men menneske dog, hvad mener De egentlig?"

"Jeg vover ikke at sige det, sir," lød svaret, "men vil De ikke selv gå med og overbevise Dem?"

Mr. Uttersons eneste svar bestod i, at han ufortøvet greb sin hat og frakke. Med en vis undren lagde han mærke til, at Poole, der havde ladet vinen urørt, ligesom trak vejret lettere, da han så, at han beredte sig til at følge med ham.

Det var en råkold martsaften; månen var bleg og lå på ryggen, som om et vindstød havde væltet den om. Vinden besværliggjorde al samtale på gaden og drev fodgængerne blodet op i kinderne. Gaderne lå øde hen, og mr. Utterson syntes aldrig før at have set denne del af London så mennesketom. Denne stilhed og øde var ham i høj grad imod, for han havde sjældent næret et så brændende ønske om at se nogle af sine medmennesker, som just i dette øjeblik. Hvor meget han end stræbte imod, kunne han nemlig ikke værge sig mod den følelse, at der var sket en stor ulykke. Vinden føg hen over torvepladsen, de nu trådte ud på, og de tynde træer i haven blev rusket og bøjet, som om de skulle brydes.

Poole, der hidindtil var gået et par skridt forud, blev stående midt på gaden og tog, uagtet det bidende kolde vejr, sin hat af

hovedet og tørrede med et rødt lommetørklæde sveden af panden.

Trods den hurtige gang var disse sveddråber dog ikke fremkaldt af anstrengelse, men af angst, for hans ansigt var ligblegt og hans stemme hæs og brudt.

"Endelig er vi der da, sir," sagde han, "Gud give, det ikke står alt for slemt til!"

"Gud give," mumlede advokaten.

Så bankede Poole forsigtigt på. Døren blev åbnet på klem, og en stemme indefra spurgte:

"Er det Dem, Poole?"

"Ja vel, alt i orden," svarede Poole tilbage, "luk døren op!"

Da de trådte ind i forhallen, der var klart oplyst, brændte ilden lystigt i kaminen, omkring hvilken husets samtlige mandlige og kvindelige tyende sad samlede som en flok ængstede får.

Ved synet af mr. Utterson brød husholdersken ud i ynkelig jamren, og kokkepigen fremstødte et lydeligt "Gud være lovet!" og løb hen mod advokaten, som om hun havde til hensigt at omfavne ham.

"Hvad skal det betyde? I sidder alle her?" spurgte advokaten i en streng tone. "Det ser virkelig lidt forunderligt ud og er ikke langt fra at være upassende. Dr. Jekyll kan vel næppe have givet jer tilladelse til det."

"De er bange," sagde Poole.

Dyb tavshed påfulgte; ingen vovede at gøre indvendinger. Kun kokkepigen fremstammede under lydelig hulken nogle uforståelige ord.

"Hold Deres tunge i ave!" udbrød Poole med en af bevægelse dirrende stemme, der noksom varslede om hans egne nervers tilstand.

Samtidig med at kokkepigen havde begyndt at klage og jamre sig, rettede alles blik sig med spændt udtryk hen på den til den dør, der førte til de inderste værelser.

"Og nu," vedblev Poole, idet han vendte sig mod kokkedrengen, "skaf mig et lys; for nu vil vi søge at komme til bunds i sagen."

Så anmodede han mr. Utterson om at følge med gennem den lille baghave.

"Mr. Utterson," sagde han, "tør jeg bede Dem gå så sagte som på nogen måde muligt. Jeg ville nemlig gerne have, at De skal høre uden selv at blive hørt. Skulle han kalde Dem ind, må De endelig ikke følge opfordringen."

Ved synet af disse rædselsslagne tjenestefolk og Pooles forunderlige ord og opførsel var mr. Uttersons nerver blevet i den grad rystede, at han næsten helt tabte sindsligevægten. Han fattede sig dog hurtigt og fulgte tjeneren gennem laboratoriebygningen og den med instrumenter og flasker fyldte tilhørersal hen til foden af den lille trappe. Her gav Poole ham tegn til at blive stående og lytte, mens han selv satte lyset fra sig og med rystende hånd bankede på den med rødt tøj beklædte dør, som førte ind til kabinettet.

"Mr. Utterson er her, herre; han ville gerne tale med Dem," råbte han ind gennem nøglehullet og opfordrede samtidig ved et stumt tegn advokaten til at lytte.

En stemme indefra svarede i en beklagende tone:

"Sig ham, at jeg ikke ser mig i stand til at tage mod ham."

"Tak, herre," udbrød Poole med pludselig opblussende, triumferende glæde, og idet han så atter tog lyset, førte han mr. Utterson over græsplænen tilbage til køkkenet, hvor ilden på arnen var udslukt, og kedler og pander stod rundt om på gulvet.

"Mr. Utterson," sagde han, og så forskende på advokaten, "var det min herres stemme?"

"Den synes mig virkelig at være noget forandret," svarede mr. Utterson blegnende og gengældte hans blik.

"Forandret? Ja vist, det finder jeg nemlig også," sagde Poole. "Skulle jeg måske have været tyve år her i huset for nu at lade mig narre angående min herres stemme? Nej, mr. Utterson, min herre er blevet skaffet af vejen; det må være sket for otte dage siden, da vi hørte ham med høj stemme anråbe Gud om hjælp; og hvem, der nu er derovre i stedet for ham, og hvorfor vedkommende lukker sig inde, bør vi se at komme til klarhed om – lad så end løsningen være så skrækkelig som tænkes kan."

"Det er virkelig en højst sælsom sag, Poole, det lyder næsten utroligt," ytrede mr. Utterson, idet han eftertænksomt tyggede på sin finger. "Men selv forudsat, at det skulle forholde sig, som De formoder, og dr. Jekyll være myrdet, hvad skulle da foranledige morderen til endnu at opholde sig der? Det er ikke meget sandsynligt og strider mod al fornuft."

"De er noget vanskelig at overbevise, mr. Utterson, men jeg stoler dog på, at det skal lykkes mig," sagde Poole. "Hele denne uge igennem – tænk Dem blot – har han – det levende væsen derovre i kabinettet – dag som nat råbt på et lægemiddel, som det ikke har været muligt at skaffe. Min herre, doktor Jekyll, havde undertiden den vane, at skrive sine ordrer på en lille

seddel og lægge denne på trinet udenfor døren. – Hele denne uge igennem har vi ikke set andet end disse sedler og en tillukket dør. Middagsmaden måtte vi daglig tage bort igen, da ingen bekymrede sig om den. Hver dag, og ofte to til tre gange om dagen, modtog jeg disse befalinger, og jeg måtte så løbe rundt til alle de mere bekendte kemikere og apotekere her i byen. Men hver gang jeg bragte det ønskede, fik jeg ordre til at bringe det tilbage, da det ikke var rigtigt, og samtidig fik jeg så adressen på et andet firma. Dette middel er sikkert blevet anvendt til slette formål, sir."

"Har De ikke en af disse sedler hos Dem?" spurgte mr. Utterson.

Poole følte ned i lommen og tog en sammenkrøllet seddel frem, som advokaten, idet han bøjede sig hen mod lyset, opmærksomt gennemlæste.

Sedlens ordlyd var:

> Dr. Jekyll sender herved d'hrr. Maw sine bedste hilsner. Han forsikrer, at midlet er urent og ubrugeligt til det formål, hvortil det skal benyttes. I året 18–– har dr. J. af d'hrr. Maw modtaget et forråd af dette middel. Han anmoder derfor om, at man vil søge omhyggeligt efter, og hvis der endnu skulle være noget af hin sort tilbage, da ufortøvet at sende ham det. Prisen er aldeles underordnet. Dr. Jekyll kan kun tilføje, at det er ham ganske overordentlig magtpåliggende at få pågældende middel –

Så langt var skrivelsen holdt i en rolig tone, men her havde fortvivlelsen eller lidenskabeligheden overvældet den skrivende.

"For Guds barmhjertigheds skyld," var der tilføjet, "skaf mig dog det gamle middel!"

"Det er en højst forunderlig skrivelse," ytrede mr. Utterson, og i en skarp tone spurgte han så: "er det Dem, der har lukket den op?"

"Den mand henne hos Maw, til som jeg overgav den til, blev vred og kastede mig den i hovedet," svarede Poole.

"Er De vis på, at dette virkelig er doktorens håndskrift?" spurgte advokaten.

"Tilsyneladende er det den," svarede tjeneren, men så tilføjede han med pludselig forandret stemme: "Men hvad har vel også en håndskrift at sige; jeg har set ham selv."

"Har De set ham!" gentog mr. Utterson. "Fortæl mig lidt om det."

"Med fornøjelse," svarede Poole. "Det var ovre i laboratoriet. Jeg trådte ind i auditoriet fra haven. Sandsynligvis havde han sneget sig ud for at søge efter denne gift eller hvad det nu er, for døren ind til kabinettet stod åben, og henne i den anden ende af auditoriet stod han selv og rodede rundt mellem instrumenterne. Da jeg trådte ind, så han op, udstødte et skrig og flygtede ind i kabinettet. Jeg så ham kun ganske flygtigt; men hvad jeg så, var nok til at få hårene på mit hoved til at rejse sig. Bedste sir, hvis det var min herre, hvorfor bar han så en maske for ansigtet? Hvis det var min herre, hvorfor skreg han så og løb bort? Jeg har tjent ham tro i mange år. Og desuden –"

Poole standsede og førte hånden langsomt hen over ansigtet.

"Det er ganske vist lutter mærkværdige omstændigheder," ytrede mr. Utterson, "men jeg tror dog nu at se klart i sagerne. Deres herre, Poole, er blevet angrebet af en af disse skrækkelige

sygdomme, der piner og skamskænder patienten; det forklarer den forandrede stemme, masken så vel som hans energisk gennemførte eneboertilværelse, og det er ligeledes grunden til den ivrighed, hvormed han søger at få det middel i hænde, som den beklagelsesværdige håber at kunne finde helbredelse ved – Gud give, han ikke må blive skuffet. Det er min mening, Poole; den er i sig selv sørgelig nok, men den er forklarende og nærliggende og skræmmer samtidig alle besynderlige formodninger på flugt."

"Hr. advokat," sagde tjeneren og blegnede let, "figuren var ikke min herres – det er sandhed, hvad jeg her siger. Min herre" – her så han sig om og sænkede stemmen – "er en stor, statelig mand, og dette væsen lignede mere en dværg."

Utterson forsøgte at komme med en indvending.

"Nej, nej, jeg tager ikke fejl," udbrød Poole ivrigt, "tror De da ikke, jeg skulle kende den mand, jeg nu har tjent i samfulde tyve år? Tror De virkelig ikke, jeg skulle kende ham, når jeg så ham stå i det værelse, hvor jeg næsten daglig har set ham? Nej, sir, dette maskerede væsen var ingenlunde dr. Jekyll – Gud må vide, hvem det var, men dr. Jekyll var det i alle tilfælde ikke. Jeg er fuldt og fast forvisset om, at der foreligger et mord her."

"Poole," tog advokaten nu til orde, "når De siger det, er det min pligt, at forskaffe mig vished om, hvorledes sagerne egentlig forholder sig. Hvor gerne jeg end ville skåne Deres herres følelser, i hvor stor tvivlrådighed og forlegenhed end denne skrivelse, der jo tilsyneladende beviser, at han endnu er i live, har sat mig, så anser jeg det dog for min pligt at bryde døren op."

"Tak, mr. Utterson, tak; det er netop, hvad jeg ønsker," udbrød tjeneren.

"Og nu kommer det andet spørgsmål," tilføjede Utterson, "hvem skal bryde døren op?"

"Hvem andre vel end De og jeg, sir?" lød det hurtige svar.

"Godt, det kan jeg lide," ytrede advokaten, "og hvorledes udfaldet nu end må blive, skal jeg nok vide at drage omsorg for, at Deres pligtopfyldelse i denne sag ikke skal blive Dem til skade."

"Der står en økse derovre," vedblev Poole, "og De kan for Deres vedkommende tage køkkenildrageren her."

Advokaten tog den vægtige ildrager i hånden og vejede den.

"Hør, Poole," sagde mr. Utterson, idet han så op, "De er vel ikke uvidende om, at vi kan bringe os i en temmelig farlig stilling ved dette?"

"Nej, det er jeg fuldt vidende om, sir," svarede tjeneren.

"Vel, men så er det også bedst, om vi er oprigtige overfor hinanden. Vi tænker begge mere, end vi siger. Lad os tale frit fra leveren. Har De genkendt dette maskerede ansigt?"

"Hint væsen flygtede så hurtigt bort og var i det hele taget så formummet, at jeg ikke rigtigt tør sværge på det. Men hvis De tror, at det var mr. Hyde – så vil jeg kun sige, at efter min overbevisning var det virkelig denne. Han havde hans skikkelse, den samme hurtige, behændige måde at gå og opføre sig på, og hvem anden skulle vel kunne være kommet ind gennem laboratoriedøren? De husker vel nok, sir, at han, den gang mordet på Carew fandt sted, endnu havde nøglen hos sig. Men det er dog ikke alt. Jeg ved ikke, om De nogensinde har mødt mr. Hyde, sir?"

"Jo," svarede advokaten, "jeg har talt med ham en enkelt gang."

"Da må de sikkert også vide, at han har noget ejendommeligt ved sig – noget frastødende – jeg kan ikke så nøje beskrive det, men, kort sagt, noget, der virker kuldegysende og uhyggebringende på en."

"Jeg indrømmer, at jeg har følt noget lignende," svarede mr. Utterson.

"Vel, sir. Da den maskerede skikkelse som en abe sprang om mellem kemikalierne og derefter smuttede ind i kabinettet, løb det mig iskoldt ned ad ryggen. Ja – jeg ved meget godt, at det ikke er noget juridisk bevis, men efter min egen overbevisning er jeg fuldt og fast forvisset om, at det var mr. Hyde."

"Jaja," sagde advokaten, "jeg nærer næsten samme frygt. Jeg har altid næret angst for, at der skulle ske noget galt her, der kunne aldrig komme noget godt ud af dette bekendtskab. Ak, jeg tror Dem desværre fuldt ud, jeg tror, at den stakkels Henry er blevet myrdet, og at hans morder – af hvilken grund må Gud alene vide – endnu sammen med sit offer dvæler ovre i kabinettet. Nu vel, nu vil vi tage hævn. Kald på Bradshaw."

Lidt efter indfandt karlen sig; han så bleg og ængstelig ud.

"Nå, tag Dem nu sammen, Bradshaw," sagde i advokaten, "jeg kan godt forstå, at denne uhyggelige i sag må virke nedtrykkende på Dem; men det er også derfor vor hensigt at skaffe opklaring på sagen. Poole og jeg vil nu med magt tiltvinge os adgang til kabinettet. Hvis alt er, som det skal være, skal jeg nok tage ansvaret på mig. Skulle der imidlertid hænde noget, eller misdæderen skulle forsøge flugt gennem bagdøren, så er det bedst, om De, sammen med en anden af tyendet og

bevæbnet med en god stok, går om hjørnet og stiller Dem på vagt udenfor døren ind til laboratoriet. Vi giver Dem ti minutter til at gøre Dem klar og komme derhen."

Da Bradshaw gik, så advokaten på sit ur.

"Og nu, Poole, vil vi gøre vort arbejde," sagde han.

Så tog han ildrageren under armen og gik hen over det lille stykke havejord.

Månen var forsvundet bag skyerne, og dybt mørke herskede rundt om. Vinden kom kun stødvis ind i denne, af bygninger på alle sider indesluttede gårdsplads og viftede flammen i den lygte, de bar, frem og tilbage. De trådte så ind i auditoriet, hvor de roligt tog plads og ventede. Udefra lød en svag genlyd af bylarmen ind til dem, og herinde blev stilheden kun afbrudt af lyden af stadig frem- og tilbagevandrende fodtrin inde i kabinettet.

"Således er det hver dag, sir," hviskede Poole, "og den største del af natten ligeledes. Kun når der kommer et nyt middel fra kemikeren, bliver der stille en stund. Det er en underlig, uhyggelig følelse, at vide en slig fjende derinde. Det er mig, som om han ved hvert af sine skridt udøvede en ny voldshandling, udgød nyt blod. Men apropos, gå lidt nærmere hen til døren, lyt nøje efter og sig mig så, om det er doktorens gang?"

Fodtrinene var lette og med et vist, besynderligt sving, men skønt personen derinde kun bevægede sig meget langsomt frem og tilbage, var trinene dog helt forskellige fra Henry Jekylls tunge, højlydte gang. Utterson drog et suk.

"Hører De aldrig andet end det?"

Poole nikkede.

"Jo," svarede han, "en gang hørte jeg ham græde."

"Græde?" udbrød advokaten og for uvilkårligt sammen.

"Ja, han græd som en kvinde, eller en fortabt sjæl," svarede Poole. "Da jeg gik bort herfra, følte jeg mig så tung om hjertet, at jeg meget godt selv kunne være bristet i gråd." –

Men nu var de ti minutter gået. Poole hentede øksen frem under et knippe halm, og lygten blev sat op på det nærmest døren stående bord, for at den bedre kunne kaste sit lys på angrebspunktet. Med tilbageholdt åndedræt nærmede de sig nu. Lyden af fodtrin lød stadig ud til dem.

"Jekyll," råbte Utterson med høj røst, "jeg fordrer og forlanger, at du skal vise dig for mig!"

Han ventede et øjeblik, men da han ikke fik noget svar, vedblev han:

"Jeg advarer dig endnu engang; vor mistanke er vakt, og jeg vil derfor se dig, hvis ikke med det gode, så med det onde, hvis ikke med din gode vilje, så med magt!"

"Utterson," sagde stemmen, "for Guds skyld, hav medlidenhed med mig!"

"Det er ikke Jekylls stemme – det er Hydes," udbrød Utterson, "ind med døren, Poole."

Poole svingede øksen over skulderen; slaget bragte bygningen til at ryste, og den rødbeklædte dør bevægede sig på sine hængsler.

Man hørte et angst- og rædselsskrig inde fra kabinettet. Atter og atter drønede slagene mod døren, men træet var stærkt og lås og hængsler solide. Først ved det femte slag gav døren efter og faldt ind i kabinettet.

Utterson og Poole følte sig så sælsomt uhyggeligt til mode efter det sindsoprør, de nys havde været i, og den nu derefter

følgende stilhed.

De stod et øjeblik tavse og stirrede frem for sig.

Der lå kabinettet for dem, oplyst af en roligt brændende lampe; en munter ild knitrede på arnen, og kedlen derhenne summede sin ensformige melodi; nogle skuffer i skabene stod åbne. Papirerne på arbejdsbordet lå sirligt ordnede, og på et bord i nærheden af kaminen stod de forskellige ingredienser til te. Hvis ikke glasskabene med kemikalierne havde været der, ville man have anset det for at være et indbydende, hyggeligt værelse.

Men på gulvet, midt i værelset lå legemet af en mand, der endnu vred og snoede sig som i krampetrækninger. De nærmede sig forsigtigt hen til det, vendte det om på ryggen – og stirrede ind i Edward Hydes ansigt. Forunderligt var det, at hans forskellige klædningsstykker var meget for store til ham, de syntes nærmest at være syede til en person på doktor Jekylls højde og førelse; der var endnu svage trækninger i ansigtet, men livet var bortfløjet. Utterson bemærkede en itubrudt, tynd glasflaske i ligets hånd, og den stærke blåsyrelugt, luften var svanger med, sagde ham, at han her stod overfor en selvmorder.

"Vi er kommet for sent såvel til at redde som til at straffe. Hyde er trådt frem for sin dommer; for os står nu kun tilbage at søge efter Deres herres lig."

Den største del af bygningen her var optaget af auditoriet, der næsten indtog hele rummet og fik sit lys ovenfra, samt af kabinettet, hvis vindue vendte ud til gården. En gang forbandt auditoriet med døren ud til sidegaden, og ved en lille trappe stod kabinettet ligeledes i direkte forbindelse med denne.

Foruden disse to større rum fandtes der endnu kun nogle små, mørke kabinetter og en rummelig kælder. Kabinetterne krævede ikke nogen lang undersøgelse, for de var alle tomme og tilstøvede, idet de ikke i lang tid havde været benyttet. Kælderen var fyldt med al slags gammelt skrammel, der stammede fra Jekylls' forgænger, kirurgen. Idet de lukkede døren op herind til, overbeviste de sig snart om, at al videre søgen her ville være frugtesløs, for det årgamle spindelvæv på døren faldt dem ned i hovedet. Der var intetsteds mindste spor af Henry Jekyll at finde, han var sporløst forsvundet.

Poole slog foden mod fliserne i gangen.

"Han må være gravet ned et sted her," bemærkede han og lyttede efter en mulig hul genlyd.

"Ja, eller også er han flygtet bort," sagde Utterson og undersøgte døren ud til sidegaden. Den var lukket i lås, og tæt ved, nede på jorden, fandt de den allerede helt rustne nøgle.

"Den ser ikke ud til at have været benyttet for nylig," bemærkede advokaten.

"Benyttet!" gentog Poole. "Men ser De da ikke, sir, at den er brudt itu, som om man havde trådt og stampet på den?"

"Jo, De har sandelig ret," svarede Utterson, "og begge de to steder, hvor den er knækket, er ligeledes dækkede med rust."

De to mænd så forbløffede på hinanden.

"Det går over min forstand, Poole," sagde advokaten. "Lad os gå op i kabinettet igen."

De gik så atter op ad trappen og underkastede kabinettet en mere detaljeret undersøgelse, mens de nu og da kastede et sky blik hen på den døde.

På et bord stod endnu flere præparater, der havde været benyttet til en eller anden kemisk undersøgelse; små partier af et hvidt salt lå på forskellige glasskåle, som i beredskab til et eksperiment, det ulykkelige menneske just ville have foretaget.

"Det er det pulver, jeg stadig måtte bringe ham," sagde Poole, og i det samme han sagde disse ord, kogte kedlen over med en sydende støj.

Dette henledte deres opmærksomhed på ovnen, til hvilken der var rykket en lænestol hen, og hvor de forskellige ingredienser til te var sat frem, ja, der var allerede kommet sukker i koppen. Adskillige bøger lå på læsepulten, og en lå opslået på bordet.

Utterson kastede et blik i den og blev overrasket ved at se, at det var en hellig bog, som Jekyll ofte havde udtalt sig meget anerkendende om; men hvad der forundrede ham endnu mere, var dog, at teksten var forsynet med ironiserende, latterliggørende randbemærkninger, der ubestrideligt skrev sig fra Jekylls egen hånd.

Det næste, der ved undersøgelsen faldt dem i øjnene, var det store spejl, som de med en vis, uforklarlig ængstelse så ind i. Spejlet var stillet således, at det kun genspejlede hustagene samt glasdørene i skabene på væggen, i hvilke kaminilden brød sig med hundredfoldigt skær.

"Dette spejl har sikkert set mange sælsomme ting, sir," hviskede Poole.

"Ja, dets tilstedeværelse her er i sig selv meget forunderlig," svarede advokaten i samme tone. "For hvad kan vel Jekyll," det voldte ham næsten skræk at udtale dette navn; men han tog sig

dog sammen, og vedblev: "- for hvad kan vel Jekyll have brugt dette spejl til?"

"Ja, hvem kan vel vide det," svarede Poole.

Så gik de hen til arbejdsbordet. Mellem papirerne på det lå øverst en skrivelse, hvor der med dr. Jekylls håndskrift var skrevet mr. Uttersons navn og adresse. Advokaten brød seglet, og forskellige papirer faldt ud af omslaget. Det første beskrevne blad var et testamente, der var affattet i samme besynderlige ordlyd som det, han for seks måneder siden selv havde givet vennen tilbage; det skulle i tilfælde af hans død gælde som testamente, i tilfælde af at han forsvandt som gavebrev. Forskellen var kun, at i stedet for navnet Edward Hyde fandt advokaten til sin store forbavselse sit eget navn, Gabriel John Utterson, indsat. Han så først på Poole, så på testamentet og rettede til sidst blikket hen på den døde misdæder, der lå udstrakt på tæppet.

"Jeg føler mig fuldstændig forvirret," sagde han, "han har dag ud og dag ind haft dette testamente liggende lige foran sig; han havde ingen grund til at synes om mig; han havde al grund til at være harmfuld over at se en anden træde i sit sted, og dog har han ikke tilintetgjort testamentet her!"

Så greb han efter den anden skrivelse; det var en ganske kort notits, og datoen stod ovenover.

"Poole!" udbrød advokaten, "endnu i går var han her og i live. Han kan ikke i løbet af et så kort tidsrum være myrdet og skaffet af vejen; han må endnu være i live, være flygtet bort! Og dog, hvorfor skulle han være flygtet bort? Og hvorhen vel? Og kan vi i så fald forsvare, hvad vi her har gjort? Vi må gå forsigtigt til

værks, yderst forsigtigt, jeg er bange for, vi ellers kunne skaffe Deres herre endnu mange ubehageligheder på halsen."

"Men hvorfor læser De ikke, hvad der står i brevet, sir?" spurgte Poole.

"Fordi jeg næsten føler frygt for at gøre det," svarede advokaten i en højtidelig tone. "Gud give, min frygt må vise sig at være ugrundet!"

Så tog han brevet op fra bordet og læste følgende:

> Min kære Utterson!
>
> Når du læser dette, vil jeg være forsvundet – hvorledes og på hvilken måde kan jeg endnu ikke nærmere angive, men min egen forstand og forskellige biomstændigheder siger mig, at enden er mig sikker og nær. Når du lægger dette brev fra dig, gå da hjem og læs først Lanyons beretning, som han før sin død lovede mig at sende dig, derefter læser du min beretning og skriftemål.
>
> Din uværdige og ulykkelige ven
>
> *Henry Jekyll.*

"Der må altså være en tredje skrivelse," sagde Utterson.

"Her er den, sir," sagde Poole og rakte ham et stort, forseglet brev.

Advokaten gemte papirerne i sin lomme.

"Vi taler ikke noget om dette brev. Skulle Deres herre virkelig være død eller flygtet, vil vi i det mindste søge at redde hans gode navn og rygte. Klokken er hen ad 10, jeg må nu hjem og i al ro læse dokumenterne igennem. Jeg skal være tilbage hen ved midnat, så først vil vi sende bud efter politiet."

Og de gik bort og lukkede døren til auditoriet i lås efter sig.

Utterson sagde så farvel til Poole og gik hjem for i sit arbejdsværelse at læse de to beretninger, der skulle opklare ham hele hemmeligheden.

Doktor Lanyons beretning

For fire dage siden, den 2. januar, fik jeg med aftenposten et rekommanderet brev fra min kollega og gamle skolekammerat, Henry Jekyll. Jeg blev i højeste grad overrasket over dette, da vi egentlig talt aldrig tidligere havde korresponderet med hinanden, og tilmed havde jeg jo endnu den foregående dag været til middag hos ham og talt med ham. Hvor meget jeg end anspændte min tankeevne, kunne jeg dog ikke i vor samtale den foregående dag finde noget, der kunne have givet anledning til en sådan skrivelse. Brevets indhold satte mig dog i endnu større forbavselse, for det lød som følger:

> Kære Lanyon!
>
> Du er en af mine ældste og mest prøvede venner, og skønt vi vel nu og da kan have været uenige angående et videnskabeligt spørgsmål, ved jeg dog, fra min side i det mindste, aldrig af, at vort venskab kan siges at have fået noget egentligt brud. Og Lanyon, hvis du en gang var kommet til mig og havde sagt: 'Jekyll, mit liv, min ære, hele min eksistens ligger i din hånd', da ville jeg aldrig et minut have betænkt mig på at ofre hele min formue, ja, min venstre hånd for at hjælpe dig. Lanyon, mit liv, min ære, min forstand afhænger ene og alene af din barmhjertighed; hvis du ikke står mig bi selve denne aften, er jeg fortabt. Af denne min indledning vil du kunne slutte, at det er en lyssky tjeneste, jeg fordrer af dig. Døm nu selv.

Jeg ønsker og beder dig om, at du i aften sætter en hvilken som helst anden forretning og beskæftigelse til side – selv om man kaldte dig til en kejsers dødsleje; skulle du ikke i øjeblikket have din vogn til disposition, så tag en drosche og kør, umiddelbart efter at du har modtaget dette brev, hjem til min bolig. Min tjener, Poole, har allerede fået sine ordrer, og du vil blive modtaget af ham og en smed. Døren ind til mit kabinet skal du da lade bryde op, og du går alene derind. Du åbner der glasskabet (mærket E) på venstre hånd – skulle det være aflåset, bryder du det op og tager hele indholdet af fjerde skuffe fra oven, eller, hvad der er det samme, tredje skuffe fra neden. I hvor nedtrykt en stemning, jeg end for øjeblikket er, lider jeg dog sande dødskvaler ved tanken om, at jeg muligvis ikke skulle give dig tydelig besked nok, men selv om jeg virkelig skulle tage fejl, kan du dog let finde den pågældende skuffe ved hjælp af dens indhold: nogle pulvere, en glasflaske og en notesbog. Denne skuffe eller dens indhold beder jeg dig tage med hjem til din bolig på Cavendish Square.

Dette er den ene del af den venskabstjeneste, jeg beder dig vise mig – nu til den anden. Når du udfører alt dette punktligt, som jeg har beskrevet dig det, kan du være hjemme igen noget før midnat. Ikke blot af frygt for, at et af disse tilfælde, som man hverken kan forudse eller forhindre, skal indtræffe, men også fordi denne sene time, da dit tyende for længst vil være gået til ro, er bedst tjenlig til udførelsen af det, der videre skal komme, sætter jeg dig denne frist. Ved midnatstid må du være alene i dit

konsultationsværelse og egenhændig lukke en mand ind, der kommer og overbringer en hilsen fra mig. I hans hænder overgiver du så den fra mit kabinet medtagne skuffe, respektive dens indhold. Hermed har du fuldført den opgave, jeg har stillet til dig, og samtidig erhvervet dig min varmeste og inderligste tak. Fem minutter senere vil du, hivs du kræver en forklaring, til fulde kunne indse, af hvor stor vigtighed alt dette er for mig – og hvis du blot i et af disse punkter undlader at følge min herved givne anvisning, vil du få min død eller afsind på din samvittighed.

Hvor sikker jeg end er på, at du vil opfylde min bøn, skælver min hånd og mit hjerte dog ved den blotte tanke om, at du muligvis skulle sige nej. Tænk på, at jeg i dette øjeblik befinder mig på et fremmed sted og som et bytte for en angst og fortvivlelse, som ingen fantasi kan udmale sig. Og dog – hvis du nøje følger mine anvisninger, vil min nød og elendighed på få minutter svinde bort som tåge for sol. Hjælp mig, kære Lanyon, og red

din ven

H. J.

P.S.

Jeg havde allerede forseglet dette brev, da jeg blev grebet af en ny skræk. Det er muligt, at det allerede er for sent i dag, og at dette brev først vil komme dig i hænde i morgen. I så fald må du udføre mit pålæg i løbet af den næste dag, på hvilken tid det bedst passer dig, og mit bud vil da komme den påfølgende midnat. Måske er det da allerede for sent,

og skulle buddet ikke komme den nat, vil du for sidste gang have set din

Henry Jekyll.

Da jeg havde læst disse linjer, var jeg overbevist om, at min kollega måtte have mistet forstanden; men indtil dette var blevet bestemt fastslået, anså jeg det for min pligt at opfylde hans bøn. Lige så uforklarlig, som denne sag var mig, lige så lidt var jeg i stand til at dømme om dens større eller mindre vigtighed, men hvorledes det nu end forholdt sig, så var denne bøn alt for indtrængende til, at jeg ikke, uden at tage et stort ansvar på mig, turde lade hånt om den. Jeg iførte mig ufortøvet mit overtøj, tog en vogn og kørte hen til Jekylls bolig. Tjeneren ventede min ankomst og havde, samtidig med mig, fået et rekommanderet brev med de nødvendige befalinger, hvorefter han straks havde sendt bud efter en smed og en tømrer. Håndværkerne kom, mens vi endnu stod og talte sammen, og vi gik så alle fire over til gamle dr. Denmans operationsauditorium, hvorfra man, som du utvivlsomt ved, lettest kan nå ind i kabinettet. Døren var meget solid, og låsen fortræffelig. Tømmermanden forsikrede, at det ville koste ham meget arbejde og møje, hvis han skulle anvende magt, og smeden var højst tvivlrådig om, hvor vidt det ville lykkes ham at dirke låsen op. Denne sidste var dog en lige så kraftig som dygtig mand, og efter to timers anstrengt arbejde gik døren op. Det med E betegnede skab var uaflåset, jeg tog skuffen ud, fyldte og tildækkede den med halm, viklede den ind i et tørklæde og tog den med mig til Cavendish Square.

Da jeg var kommet hjem, gav jeg mig til nærmere at undersøge indholdet. Pulverne var omhyggeligt indpakkede, men dog ikke med en kemikers akkuratesse, så at det var tydeligt, at de var bestemt til Jekylls privatbrug. Jeg lukkede op for et af dem og fandt deri en masse, der efter min mening syntes at være et almindeligt hvidt krystalsalt. Glasflasken, som jeg derefter skænkede min opmærksomhed, var halvt fyldt med en blodrød væske, der udbredte en meget stærk lugt og syntes at være sammensat af fosfor og en eller anden flydende æter. De øvrige ingredienser så jeg mig ikke i stand til nærmere at bestemme. I bogen fandt jeg kun nogle notitser, ikke stort andet end datoer og sligt. Disse datoer strakte sig over en periode af flere år, men for henved et år tilbage brød de pludselig af. Hist og her var der føjet en lille bemærkning til datoen, for det meste kun det lille ord: 'dobbelt', hvilket forekom omtrent seks gange under de forskellige hundrede optegnelser. Et sted stod der lige på begyndelsen af en side og forsynet med mange udråbstegn notitsen: 'fuldstændig mislykket'. Alt dette kunne, skønt det ganske vist vakte min nysgerrighed, ikke give mig nogen fyldestgørende forklaring på denne forunderlige sag. Her var der en glasflaske med en væske, et salt og sporene af et eksperiment, der, som så mange af Henry Jekylls forsøg, ikke havde ført til noget resultat. Hvorledes kunne tilstedeværelsen af disse sager i mit hus være af nogen betydning for min eventyrlige kollegas liv, ære og fornuft? Hvis hans bud kunne gå det ene sted hen, hvorfor kunne han så ikke også gå det andet? Og selv om der skulle være en eller anden hindring herfor til stede, hvorfor omgav så denne herre sig med så stor hemmelighedsfuldhed? Jo mere jeg

tænkte over sagen, jo mere kom jeg til den overbevisning, at jeg her havde med et udslag af åndsforstyrrelse at gøre. Jeg sendte samtlige mine tjenestefolk til ro og ladede en gammel revolver, for således at have et våben til selvforsvar ved hånden.

Klokken var næppe slået tolv, førend dørhammeren sagte blev slået mod porten. Jeg gik selv ned og lukkede op og fandt uden for en lille mand, der trykkede sig op mod muren.

"Kommer De fra dr. Jekyll?" spurgte jeg.

"Ja," gav han med noget forvirret mine til svar. Jeg opfordrede ham til at træde noget nærmere, og idet han efterkom denne opfordring, bemærkede jeg, at han kastede et sky blik ud over det mørke torv. En politibetjent stod nogle skridt fra os, og ved synet af ham så jeg, hvorledes min sene gæst fo'r sammen og skyndte sig ind ad porten.

Denne iagttagelse berørte mig højst ubehageligt, og idet jeg fulgte ham ind i det oplyste konsultationsværelse, holdt jeg uvilkårligt min hånd på våbnet. Her kunne jeg i det mindste tydeligt se ham. Jeg mindes aldrig før at have mødt ham, så meget var da i det mindste sikkert. Som jeg allerede har bemærket, var han lille af vækst; hvad der mere fængslede min opmærksomhed, var dog det ubehagelige udtryk i hans ansigt med dets ejendommelige sammensætning af muskuløs bevægelighed og tilsyneladende legemlig svaghed. Mest af alt følte jeg mig dog ilde berørt ved den uro, hans nærværelse indgød mig. Han syntes at besidde en unaturlig magt, så at han med sit blotte blik kunne få blodet til at stivne i årerne på en. Den gang anså jeg det kun for at være en uovervindelig, personlig afsky mod manden, og jeg undrede mig kun over, at jeg så hurtigt kunne fatte en sådan; senere er jeg dog kommet

til den erkendelse, at årsagen var dybere og var af ædlere natur end personligt had.

Dette menneske, der fra det første øjekast så at sige havde vakt en med afsky blandet nysgerrighed til live i mig, ville under andre omstændigheder have fået mig til at briste i en højlydt latter. Hans klædningsstykker, skønt de var af meget godt stof, var i enhver henseende meget for store til ham. Benklæderne hang i poser om benene på ham og var tilmed smøget op forneden, for at de ikke skulle falde ud over fødderne. Frakkeskøderne begyndte et godt stykke neden for hofterne, og kraven faldt ham ud over skuldrene. Men mærkværdigt nok følte jeg mig slet ikke oplagt til at le. Der lå over hele mandens fremtoning noget usædvanligt og ejendommeligt, noget, der fængslede, overraskede og dog frastødte mig. Til den interesse, som dette menneskes natur og karakter havde opvakt hos mig, kom nu en vis nysgerrighed efter at lære hans stand, kald og hele liv at kende.

"Har De fundet det?" spurgte han, "har De fundet det?" og hans utålmodighed var så stor, at han greb mig fat i armen og ruskede mig.

Ved hans berøring følte jeg mig grebet af en isnende gysen og stødte ham bort fra mig.

"Så sagte, min herre! De glemmer, at jeg endnu ikke har den fornøjelse at vide, hvem De er. Vær så artig, vil De ikke tage plads."

Jeg foregik ham med et godt eksempel og satte mig i min skrivebordsstol, idet jeg, for så vidt det i denne sene time, efter de foregående hændelser og den rædsel, min gæst indgød mig,

var mig muligt, med en håndbevægelse som overfor mine patienter bød ham tage plads i en anden stol.

"Jeg beder Dem om forladelse, dr. Lanyon," sagde han i en høflig tone, "Deres bemærkning er fuldstændig begrundet, det var min utålmodighed, der fik mig til at begå dette lille brud på høflighedens love. Jeg kommer i Deres kollega, dr. Jekylls navn, i forretningsanliggende, og for så vidt jeg forstod – –" han gjorde en pause og førte hånden op til halsen, hvorved jeg kunne se, at han undertrykte et hosteanfald – "så vidt jeg forstod, var det vist en skuffe?"

Nu fik jeg medlidenhed med ham, eller var det måske mere min vågnende nysgerrighed?

"Der står det ønskede, sir," sagde jeg og pegede på skuffen, der stod skjult på gulvet bag ved bordet.

Han sprang op, men standsede og lagde hånden på hjertet.

Jeg kunne høre tænderne klapre i munden på ham, og han så så forstyrret ud, at jeg for alvor begyndte at frygte for hans liv og forstand.

"Tag det roligt," sagde jeg.

Han vendte sig om mod mig med et grufuldt smil, og med fortvivlet energi rev han tørklædet bort fra skuffen. Ved synet af indholdet udstødte han et sådant lettelsens suk, at jeg så helt forbløffet på ham.

I næste øjeblik spurgte han med vel behersket stemme:

"De har da ikke et kemisk, i grader inddelt glas ved hånden?"

Med nogen anstrengelse rejste jeg mig op fra stolen og gav ham det forlangte.

Han takkede mig med et venligt nik, afmålte nogle grader af den røde tinktur og kom et af pulverne i væsken. Blandingen,

der først havde været af rødlig tone, blev nu, efterhånden som krystallerne smeltede, mere og mere intensiv og begyndte nu pludselig at syde og dampe. Lidt efter blev opbrusningen svagere, og væsken fik en purpurrød farve, der lidt efter lidt gik over til vandagtigt grønt. Min gæst, der opmærksomt havde fulgt denne fremadskridende kemiske proces, smilede, satte glasset på bordet, vendte sig om mod mig og så prøvende på mig.

"Og nu," sagde han, "er der kun ét tilbage. Vil De lære sandheden at kende? Vil De lade Dem belære? Vil De enten, uden at rette et spørgsmål til mig, lade mig gå bort med dette glas i hånden, eller har nysgerrigheden allerede vundet magt over Dem? Overvej nøje Deres svar, afgørelsen ligger i Deres hånd. Ønsker De det, går jeg roligt bort, og De er ikke rigere eller klogere end før, for så vidt De da ikke anser det for en slags åndelig berigelse at have vist et fortvivlet menneske en værdifuld tjeneste. Skulle De derimod ønske en forklaring, vil De gøre ny erfaringer på videnskabens område, og en ny vej til ros og ære står Dem åben. I næste øjeblik, i selve dette værelse, vil De få noget at se, der måtte overvinde selve Satans vantro."

"Min herre," sagde jeg, idet jeg fremhyklede en koldblodighed, jeg i virkeligheden slet ikke var i besiddelse af, "De behager at tale i gåder, og det må derfor ikke forundre Dem, at jeg kun sætter ringe lid til Deres ord! Men jeg er allerede gået for vidt i disse for mig ganske uforklarlige tjenesteydelser, til at jeg ikke også skulle ønske at lære grunden til og formålet med dem at kende."

"Nu vel, Lanyon," sagde min gæst, "men husk på Deres løfte, for hvad De nu vil få at se, hører til vore kaldshemmeligheder.

De har altid kun hyldet snæverhjertede og materielle anskuelser, har benægtet den oversanselige medicins gode sider og ofte hånet mennesker, der var Dem langt overlegne – se nu da!"

Han førte glasset til munden og tømte det i et drag. Et skrig påfulgte; han vaklede og tumlede tilbage; med vidt åben mund og stirrende blik klamrede han sig fast til bordet, og da jeg så hen på ham, syntes det mig, at hans udseende undergik en forandring – hans ansigt blev mørkere og hans legeme blev større og antog andre former – – og i næste sekund sprang jeg rædselsslagen op og vaklede over mod væggen, idet jeg ligesom afværgende strakte armene ud mod det under, der her fuldbyrdedes for mig.

"Du, min Gud!" skreg jeg, "min Gud!" for få meter fra mig, bleg og skælvende, en afmagt nær og gribende for sig, som en, der var opstået fra de døde, stod – – Henry Jekyll.

Jeg kan umuligt bringe over mit hjerte, at gengive alt det, han nu i de nærmest påfølgende timer fortalte mig. Men jeg ved, hvad jeg så og hørte, og jeg er rystet indtil min inderste sjæl. Selv nu efter at dette syn for længst er svundet bort fra mit blik, spørger jeg mig, om jeg virkelig kan tro på det, og jeg kender ikke svaret. Mit fremtidige liv er ødelagt. Søvnen flyer mig, og jeg er dag som nat opfyldt af dødelig rædsel og skræk. Jeg føler, at mine dage er talte, og at jeg snart må dø, og dog vil jeg dø som vantroende! Den moralske slethed, som dette menneske, om end under angerens bitre tårer, åbenbarede mig, tynger stadig på mig, og det er kun med gysen, jeg lader mine tanker dvæle ved det. Kun ét vil jeg sige dig, og det (jeg ved ikke, om du vil høre nogen undskyldende grund for det) er mere end

tilstrækkeligt. Dén skabning, der den aften under så dulgte omstændigheder kom til mig, var, efter Jekylls egen tilståelse, bekendt under navnet Hyde, et menneske, der var eftersøgt hele landet over som Carews morder.

Hastie Lanyon.

Henry Jekylls detaljerede forklaring af sagen

Jeg er født i året 18––, ejede en stor formue, havde gode anlæg, var af natur et flittigt og arbejdsomt menneske, nød venners og kammeraters agtelse og havde således al udsigt til at gøre en glimrende og ærefuld karriere. Min værste fejl var et vist utålmodigt, livligt temperament, noget, der vel i de fleste tilfælde måtte anses for at være et held, men som faldt mig til byrde, da al min ærgerrighed netop gik ud på at gælde for et roligt og mod verdens dårskab pansret pligtmenneske. Herved skete det, at jeg skjulte mine fornøjelser og adspredelser for andre, og da jeg var kommet til den alder, da man begynder at tænke nærmere over sagerne og ret skulle til at ofre mig for mit kald, var jeg allerede et fuldstændigt dobbeltvæsen. Mange mænd ville måske endog have anset de små ungdomsforsyndelser, jeg havde gjort mig skyldig i, for så ganske naturlige og undskyldelige, men jeg betragtede dem udelukkende fra de ophøjede livsanskuelsers stade, jeg nu en gang havde indtaget, og skjulte dem med pinlig skamfølelse. Det var dog mere min retsindige natur end mine fejl, der gjorde mig til det, jeg var, og som i højere grad end flertallet af menneskene lod mig lide under denne dobbelthed af ondt og godt, som er nedlagt i ethvert menneske. Herved gik jeg mere og mere op i grublen over livets hårde lov, der har sin rod i religionen og hyppigt fører én i fortvivlelse. Men endskønt jeg

havde et sådant dobbeltvæsen, var jeg dog ikke nogen hykler; på hvilken af siderne, jeg skiftevis stod, var jeg stadig mig selv og mine handlinger fuldt og klart bevidst; når jeg kastede al tvang af mig og sølede mig i skarnet, var jeg ikke nærmere mit virkelige Jeg, end når jeg med alvorlig stræben sad bøjet over mine bøger for at fremme videnskaben og lindre menneskehedens sorger og lidelser. På denne tid hændte det, at mine videnskabelige studier, der mere og mere førte mig ind på det mystiske og overnaturlige, kastede et grelt strejflys over disse mine indre kampe. For hver dag, der gik, og såvel af moralske som videnskabelige grunde kom jeg mere og mere til den overbevisning, hvis delvise opdagelse har ladet mig lide et så rædselsfuldt skibbrud: *at mennesket ikke består af ét væsen, men derimod af to.* Jeg siger to, fordi min videnskab ikke har nået længere end til dette punkt. Andre vil følge efter mig og overflyve mig på dette område, idet de vil bringe bevis for, at mennesket egentlig består af en legio hinanden uafhængige og indbyrdes forskellige væsner. Jeg for min del gik nu kun frem i én retning. Fra den moralske side set, lærte jeg i mig selv dette menneskets absolutte dobbeltvæsen at kende. Jeg indså, at når man om de to naturer, jeg var mig bevidst at have, kunne sige, at jeg fuldt ud var den ene, da havde det kun sin grund i, at jeg på samme måde også var den anden, og tidligt, allerede længe før jeg gjorde mine videnskabelige opdagelser, begyndte jeg at tro på muligheden af sådanne undere. Det morede mig at spekulere over det problem, at skille de to naturer fra hinanden. Hvis hver af dem kunne bo i sit eget legeme, sagde jeg til mig selv, ville livet være befriet for alt det, der nu gør os det uudholdeligt. Den onde del af mennesket kunne da gå sin egen

vej, befriet for sin bedre tvillingbroders modstand og samvittighedsnag, og den ædle del kunne forfølge sin vej op ad, gøre det gode, han stræbte efter, og som han fandt sin glæde i, uden at være udsat for den skam og anger, hans dårligere Jeg forvoldte ham. Det var jo netop menneskehedens forbandelse, at disse to væsner var så snævert forbundet, og at disse så ulige tvillinger kæmpede deres forbitrede kamp i hvert enkelt menneskes indre. Men nu var spørgsmålet: *kunne man skille disse to naturer?*

Så vidt var sagen kommet, da der pludselig ved mit arbejde i laboratoriet blev kastet ligesom et strejflys over det. Jeg kom derved mere end nogensinde før til den overbevisning, at vort tilsyneladende så faste legeme i virkeligheden er af en hemmelighedsfuld gennemsigtighed. Der måtte sikkert findes midler, ved hjælp af hvilke man kunne tvedele køddannelsen. Af to grunde vil jeg ikke her nærmere gå ind på dette mit skriftemåls mere videnskabelige side. For det første, fordi jeg har gjort den erfaring, at livets byrde og tynge desuagtet dog stadig hviler på vore skuldre, og hvem, der søger at kaste denne byrde fra sig, til ham vender den kun tilbage i forstærket grad og dobbelt pinefuld; for det andet, fordi – ak ja – det efterfølgende vil kun alt for tydeligt vise, hvor ufuldkomne mine opdagelser var. Men nok om det, jeg vil kun sige dig, at jeg i mit legeme ikke blot opdagede de forskellige magter, der trykkede min ånd, men at jeg også begyndte at tænke på at finde et middel, jeg kunne få bugt med disse magter med, for så iklædt en anden menneskelig skikkelse at sende dem ud i verden. Denne sidste skikkelse ville ikke være mindre naturlig end min virkelige, medfødte; kun ville den ene da komme til at

bære præget af alle min sjæls slette egenskaber, den anden af mine gode sider.

Jeg tøvede længe, førend jeg førte denne teori ud i praksis. Jeg var mig meget vel bevidst, at dette eksperiment kunne volde min død; for et middel, der i den grad skulle gribe ind i og omforandre menneskets inderste væsen, kunne meget let blot ved den ringeste dråbe for meget eller ved den mindste fejl ved blandingen, fuldstændig dræbe og ødelægge den åndelige del af vort sjæleliv, som jeg ville forandre. Men fristelsen efter virkelig at kunne bringe en så ejendommelig og vidtrækkende opdagelse til udførelse, overvandt alle betænkeligheder. Jeg havde allerede for længst tilberedt min tinktur; jeg skyndte mig nu fra et berømt firma i kemikalier at få et vist salt, som jeg fra mine eksperimenter vidste, var den sidste nødvendige ingrediens. I en usalig nat blandede jeg de forskellige elementer, så, hvorledes de kogte og dampede i glasset, og da opbrusningen var stilnet af, drak jeg med tappert mod hele portionen ud.

Sande marterkvaler påfulgte: en skæren og bryden i alle knogler, en i højeste grad pinefuld utilpashed og en angst, der ikke kan være større i fødsels- eller dødsøjeblikket. Lidt efter lidt fortog disse piner sig dog, og jeg trak vejret lettet som et menneske, der vågner op efter en svær sygdom. Jeg følte mig så forunderligt fremmed tilpas, der var kommet noget ubeskrivelig nyt og dog usigeligt velgørende over mig. Jeg følte mig yngre, lettere og lykkeligere end for; i mit indre var jeg mig en uforklarlig uro bevidst, et kaos af uordnede følelser hvirvlede som et møllehjul rundt i mig, jeg syntes mig fritaget for alle pligter, i besiddelse af en ukendt, men dog alt andet end

uskyldig åndsfrihed. Fra det første øjeblik i dette mit nye liv erkendte jeg, at jeg var slettere, ti gange så slet som før; jeg var en slave af mine onde lyster – men denne tanke voldte mig i samme øjeblik glæde og henrykkelse. I følelsen af den åndsfriskhed, der var kommet over mig, strakte jeg hænderne ud og gjorde derved den iagttagelse, at jeg havde tabt i størrelse.

Dengang havde jeg endnu ikke noget spejl i mit værelse; det spejl, der nu står ved siden af mig i det værelse, hvor jeg nedskriver disse linjer, har jeg først senere hen anskaffet, og netop på grund af transformationerne. Det blev endelig morgen, og da husets samtlige beboere endnu lå i dyb søvn, vovede jeg, opfyldt af glæde og triumf, som jeg var, i den ny skikkelse at snige mig op i mit soveværelse. Jeg skyndte mig over græsplænen, hvor – som det syntes mig – Himlen med forundring så ned mod mig. Jeg var jo også den første skabning af denne slags, som dens altid vågne øjne skuede. Jeg sneg mig gennem korridorerne, og da jeg kom ind på mit værelse, stod jeg første gang ansigt til ansigt med Edward Hyde.

Jeg kan i denne sag desværre kun tale teoretisk, idet jeg nemlig ikke fremsætter noget, jeg bestemt ved, men kun hvad jeg anser for at være det sandsynligste. Den slettere halvdel af min natur, på hvilken jeg jo nu havde bragt denne nyopdagede kraft i anvendelse, var mindre udviklet og anselig end den gode halvdel, jeg nys havde forladt. I de år, jeg hidindtil havde tilbragt hernede på Jorden, havde min stræben jo fortrinsvis været rettet på at leve et dydigt liv og holde alle onde instinkter nede, og det måtte sikkert være grunden til, at det slette i mig ikke havde fået lejlighed til at udvikle sig i samme grad som det

gode; deraf kom det, tror jeg, at Edward Hyde var så meget mindre, livligere og yngre end Henry Jekyll. Ligesom godheden så at sige lyste ud af den enes åsyn, således stod i den andens træk ondskaben klart og tydeligt at læse. Det onde, der, som jeg tror, er den forgængelige del af mennesket, havde påtrykt hans legeme et præg af forvoksethed, men det til trods betragtede jeg dog ingenlunde mit spejlbillede med afsky, men fandt meget mere ligefrem behag i det. Det var jo dog også mig selv, og derfor var denne følelse så ganske menneskelig og naturlig. I mine øjne syntes min gengangers ansigt at have et mere livligt og intelligent udtryk end mit eget, det tydede på en mere udpræget og usammensat karakter end det omskiftelige væsen, jeg hidindtil havde kaldt mit. For så vidt havde jeg utvivlsomt også fuldt ud ret. Når jeg var Edward Hyde, gjorde jeg den iagttagelse, at ethvert menneske følte en uvilkårlig gysen, så snart de mødte mig. Det hidrørte, som jeg antager, fra, at alle andre mennesker her på Jorden, består af ondt og godt, hvorimod Edward Hyde var det eneste menneske i hele verden, der helt igennem kun var ond.

Kun nogle få øjeblikke blev jeg stående således foran spejlet, det andet, endnu vigtigere eksperiment måtte først forsøges; jeg måtte se at komme til klarhed om, hvor vidt min identitet helt var gået tabt, og om jeg altså måtte flygte bort fra dette hus, der ikke længere var mit. Jeg skyndte mig så igen over i kabinettet, tilberedte og tømte endnu engang den samme drik, gennemgik atter de forfærdelige lidelser og blev igen Henry Jekyll med dennes karakter, skikkelse og ansigtstræk.

I hin nat var jeg altså nået til den skæbnesvangre skillevej. Havde jeg nu forfulgt min opdagelse i ædel retning, havde jeg

fuldført eksperimenterne under gode og fromme indskydelser, så havde alt måttet blive helt anderledes, og fra disse dødens og fødslens pinsler, var jeg da måske stået frem som engel i stedet for nu som morder og skurk. Drikken havde ingen indflydelse på karakteren, den var i og for sig hverken af forædlende eller depraverende virkning; den rev ligesom dørene til mit åndslivs fængsel op, og det, der på det pågældende tidspunkt var i mig, kom da til syne. På den tid slumrede mine gode egenskaber; det onde i mig, der var vakt til live ved nysgerrigheden, greb beredvilligt og ivrigt den givne lejlighed, og det derved frembragte væsen var Edward Hyde.

Om end skønt jeg fra nu af havde såvel to karakterer som to skikkelser, var mit ene væsen fuldstændig ondt, mens det andet endnu vedblev at være Henry Jekyll, denne spaltede og uharmoniske skabning, hvis forbedring og omskabelse allerede havde voldt mig så mangen søvnløs nat. Mit værk var altså til dels mislykket, havde i alle tilfælde kun fået et temmelig uheldigt udfald.

Selv på dette tidspunkt af mit liv havde jeg endnu ikke overvundet min uvilje mod den lærdes indelukkede stueliv, og jeg kunne nu og da ikke modstå fristelsen til at more mig på forskellig og for en alvorlig mand ikke ganske værdig vis. Da jeg ikke blot var velbekendt og på grund af min formue og dygtighed indtog en forholdsvis fremskudt stilling i samfundet, men nu tilmed begyndte at høre til de ældre herrer, voldte denne fornøjelsessyge mig for hver dag, der gik, større og større gene og ubehageligheder. Det var en af de væsentligste grunde til, at jeg mere og mere blev fristet til at benytte min nye magt, og da jeg først en gang var bukket under for fristelsen, endte

det naturligvis med, at jeg til sidst blev en fuldstændig slave af det. Jeg behøvede jo kun at drikke midlet for straks, på samme måde som man affører sig en klædning, at afkaste professorens legeme og få Edward Hydes i stedet for. Jeg fandt en vis glæde ved at kunne skifte legeme, ja, til tider syntes det hele mig ligefrem humoristisk, og jeg traf mine foranstaltninger med minutiøs omhu. Jeg lejede og møblerede den bolig ude i Soho, du ved, hvor politiet senere søgte efter Hyde. Til husholderske tog jeg et kvindemenneske, som jeg vidste ville være tavs, og ikke var bebyrdet med nogen videre øm samvittighed. Desuden sagde jeg til mine tjenestefolk hjemme, at en mr. Hyde (jeg beskrev ham meget nøje for dem) skulle have uhindret indpas og handlefrihed der. For at gardere mig på alle sider, aflagde jeg nu og da i skikkelse af Edward Hyde en lille visit i Henry Jekylls bolig og gjorde således tyendet bekendt med mig. Dernæst opsatte jeg, for, i tilfælde af, at der skulle hænde mig noget som dr. Jekyll, jeg da uden at komme til at lide nød, kunne fortsætte livet som Edward Hyde, det testamente, der i så høj grad opvakte din uvilje. Efter at jeg således havde sikret mig så godt, som det på nogen måde var mig muligt, begyndte jeg fra nu af at drage mig min stillings sælsomme forrettigheder til nytte.

Man har før hørt tale om, at folk har lejet banditter, der så udførte forskellige skurkestreger og mørkets gerninger for dem, mens deres egen person og borgerlige ry forblev uantastet. Jeg var den første, der havde en anden til på mine vegne at more sig og slå gækken løs, det første menneske, der det ene øjeblik kunne være den alvorlige lærde for i det næste øjeblik som en skoledreng at kaste disse bånd af sig og nyde friheden i fulde drag.

Når jeg påtog mig Hydes skikkelse, var jeg fuldstændig sikker. Husk blok på – jeg eksisterede jo ikke engang. Jeg havde kun nødig at gå over i mit laboratorium; i løbet af to til tre minutter kunne jeg blande og tømme drikken, der altid stod beredt; og hvad Hyde så end kunne have begået, svandt han dog i samme nu, som en ånden på et spejl, hen i et blot og bart intet; i stedet for ham fremstod en mand, der i midnatsstundens time roligt sad bøjet over sine bøger, en mand, der var sikret mod enhver som helst mistanke – og denne mand var Henry Jekyll.

De fornøjelser, jeg kastede mig ind i, var, som jeg allerede har sagt, i ingen retning min alder og stilling værdige, men i Edward Hydes hænder blev de snart til rene afskyeligheder. Når jeg vendte tilbage fra slige udflugter, undrede jeg mig siden hen ofte over min ryggesløshed. Dette væsen, som jeg havde kaldt frem af min sjæl, var i bund og grund ondskabsfuldt og skurkagtigt; hans hele gøren og laden, så vel som alle hans tanker, drejede sig udelukkende kun om hans egen person; med dyrisk lyst fandt han sin fornøjelse i at pine andre, og han var ubarmhjertig som en sten. Henry Jekyll var undertiden helt rædselsslagen over Edward Hydes gerninger. Men hele sagen stod jo så fuldstændig uden for menneskelige og naturlige love, og derfor faldt det ham ikke videre vanskeligt at dysse sin samvittighed i søvn. Det var dog kun Hyde og Hyde alene, der bar al skylden. Jekyll var ikke blevet slettere end før, han vågnede uforandret op med alle sine gode egenskaber og bestræbte sig endog efter bedste evne og mulighed for at gøre det godt, Hyde havde forbrudt. Således slumrede min samvittighed lidt efter lidt fuldstændig ind.

Jeg vil ikke her gå nærmere ind på enkelthederne i de skændselsgerninger, jeg således fandt mig i (jeg skriver udtrykkelig: fandt mig i, for selv nu kan jeg ikke indrømme, at det var mig, der udførte disse). Jeg vil derfor kun angive de enkelte momenter, der førte til min straf. En voldshandling, jeg havde udøvet mod et barn, opvakte berettiget harme hos en forbigående, en mand, som jeg senere hen fik at vide var din slægtning; en tilkaldt læge og barnets pårørende var på hans side; et øjeblik frygtede jeg endog for mit liv, og til sidst måtte jeg eller rettere sagt Hyde, for at formilde deres kun alt for berettigede vrede føre dem hen til bagdøren ind til laboratoriet og give dem en på navnet Henry Jekyll lydende bankanvisning. Denne fare forebyggede jeg for fremtiden let ved, at jeg i en anden bank på Edward Hydes navn deponerede en betydelig sum penge, så at han i lignende tilfælde altid havde penge til sin rådighed. Ved kvitteringen fordrejede jeg min håndskrift og troede mig således sikret mod enhver opdagelse.

Omtrent to måneder før mordet på sir Danvers, da jeg en aften igen havde været ude på eventyr og var kommet sent hjem, vågnede jeg den næste morgen med en forunderlig, fremmedartet følelse. Forgæves så jeg mig om, forgæves sagde jeg til mig selv, at jeg virkelig befandt mig hjemme, forgæves mønstrede jeg sengeforhænget og mahognistolperne, jeg var dog stadig til mode, som om jeg ikke var på det sted, hvor jeg virkelig befandt mig, men derimod ude i det mindre værelse i Soho, hvor jeg var vant til at sove i Edward Hydes skikkelse. Jeg smilede ad mig selv og grublede så længe over dette mærkværdige tilfælde, at jeg til sidst faldt hen igen. Da jeg vågnede, kom jeg tilfældigt til at se ned på min ene hånd. Henry

Jekylls hånd var, som du sikkert ofte har bemærket, i form og udseende således som mit kald førte det med sig, bred og fast, men dog hvid og smuk; den på sengetæppet hvilende hånd, var derimod, hvad jeg trods morgentusmørket tydeligt kunne se, mager, knoglet, af mørk farve og tæt bevokset med hår. Det var Edward Hydes hånd.

Et godt halvt minut stirrede jeg på dette under, så blev jeg grebet af en dødelig skræk, sprang ud af sengen og ilede hen mod spejlet. Det skue, der her frembød sig for mit blik, gennemfo'r mig med isnende gysen. Jeg var gået i seng som Henry Jekyll og var vågnet op som Edward Hyde. Hvorledes lod dette sig vel forklare, var mit første spørgsmål, og i samme nu spurgte jeg skrækslagen mig selv: hvorledes skulle jeg dog bære mig ad for atter at blive Henry Jekyll? Det var allerede temmelig sent på morgenen, mine tjenestefolk var for længst stået op, og alle remedier var ovre i kabinettet – det var en temmelig lang vej derover, først ned ad to trapper, så gennem baggangen, over den åbne gårdsplads og gennem det anatomiske auditorium. Jeg kunne vel sandt nok tilhylle mit ansigt, men hvad nyttede det; min skikkelse var jo også forandret. Så kom jeg pludselig til at huske på, at mine tjenestefolk jo var vant til at se mig gå ud og ind i denne min anden skikkelse. Jeg klædte mig så på, så godt jeg kunne – mine klæder var meget for store til Hyde og hang og posede om ham – ilede hurtigt ned ad trappen, hvor Bradshaw stirrede på mig og forskrækket fo'r tilbage, idet han sikkert undrede sig over at se mr. Hyde her på denne tid og i en slig klædedragt.

Ti minutter senere sad dr. Jekyll i sin virkelige skikkelse ved frokostbordet.

Min appetit var dog kun ringe. Dette uforklarlige tilfælde syntes som den babyloniske finger at skrive min straf på væggen, og alvorligere end nogensinde før grublede jeg over de følger, denne min dobbelteksistens kunne have for mig. Den del af mig, som jeg ved mit kunstige middel kunne iklæde kød og blod, var i den sidste tid blevet næret alt for meget, jeg syntes nu også selv, at Edward Hyde havde vundet i skikkelse, og for hver gang, jeg påtog mig hans legeme, troede jeg at have følt blodet strømme kraftigere gennem årerne. Jeg begyndte nu at frygte for, at hvis det skulle blive længe ved at gå på denne måde, ville min egentlige natur fuldstændig bukke under, jeg ville miste magten til at kunne skabe mig om og beholde Hydes skikkelse og karakter. Virkningen af drikken syntes heller ikke altid at være den samme. Engang i begyndelsen af min eksperimenteren, var eksperimentet fuldstændig slået fejl for mig. Fra den tid måtte jeg fordoble portionerne, og en gang, med fare for at slå mig ihjel, endog gøre den tre gange så stærk. Denne usikkerhed voldte og volder mig stadig angst. Foranlediget ved ovenbeskrevne hændelse kom jeg til den overbevisning, at vanskeligheden i begyndelsen havde ligget i at aflægge dr. Jekylls legeme, men at nu lige det modsatte var tilfældet. Alt dette talte for, at jeg lidt efter lidt mistede mit bedre Jeg og til sidst blev fuldstændig det slette væsen. Jeg måtte nu vælge imellem disse to naturer, det følte jeg for vist. Mine to væsener havde en og den samme hukommelse, men alle andre åndsvirksomheder var forskellige. Jekyll, der var af ædelt sindelag og undertiden kunne være temmelig dybtfølende, men dog samtidig hermed havde en ikke ringe lyst til eventyr og fornøjelser følte levende interesse for Hydes bedrifter; Hyde på

sin side havde derimod så godt som ingen interesse for Jekyll, eller han tænkte i det højeste kun på ham, som røveren mindes den hule, der under forfølgelsen ydede ham tilflugt. Jekyll havde nærmest en faders interesse, Hyde derimod mere en søns ligegyldighed. Helt at blive Jekyll, ville sige det samme som at give afkald på alle de nydelser, jeg længe i al hemmelighed havde hengivet mig til og i den sidste tid nydt i fulde drag, helt at blive Hyde ville være ensbetydende med at opgive alle mine videnskabelige bestræbelser og opdagelser og for fremtiden at stå foragtet og venneløs i verden. Sagen var dog ikke så ulige, som den ved første øjekast kunne synes; mens Jekyll nemlig ville komme til at lide under de frivilligt pålagte savn, ville Hyde ikke engang være sig bevidst at have mistet noget. Det gik dog mig, som det plejer at gå enhver angergiven synder; jeg besluttede at vælge den bedre del, men havde, som pluraliteten af menneskene i lignende tilfælde, dog ikke kraft til at blive mit løfte tro.

Ja, jeg gav den afholdte om end noget svagelige og i mange retninger utilfredse doktor og videnskabsmand fortrinnet og sagde friheden, ungdommen, kraften og fornøjelserne, som jeg i Hydes skikkelse havde nydt og glædet mig ved, et bestemt farvel. Der var måske dog et ubevidst forbehold ved dette valg, for jeg opsagde hverken lejligheden ude i Soho eller tilintetgjorde Edward Hydes tøj, der endnu lå ovre i mit kabinet. To måneder igennem blev jeg nu min beslutning tro; i to måneder førte jeg et alvorligere og strengere liv end nogensinde før og kunne glæde mig ved den bedste samvittighed. Men efterhånden som tiden gik, blev min frygt mindre, den ros og anerkendelse, min videnskab bragte mig,

syntes mig noget triviel, jeg blev grebet af en uimodståelig trang efter frihed og fornøjelser, og endelig i en svag time blandede jeg atter den hemmelighedsfulde drik og nedsvælgede den.

Ligesom en drukkenbolt, når han en enkelt gang går i rette med sig selv, vel egentlig aldrig ret erkender de farer, han i sin berusede tilstand kan bringe sig selv og andre i, således havde jeg heller ikke, hvor meget jeg så end havde tænkt over min stilling, i fuldt mål erkendt den fuldstændige, moralske følelsesløshed og beredvillighed til alle onde handlinger, der var et fremtrædende træk i Edward Hydes karakter. Og dog skulle jeg netop herved få min straf. Djævlen i mig havde længe været holdt tilbage, nu kom den frem som en brølende løve. Da jeg havde nydt drikken, følte jeg mig besjælet af en langt mere tøjlesløs trang til at gøre ondt end det nogensinde tidligere havde været tilfældet. Og herfra må også den usalige utålmodighed skrive sig, som jeg lyttede til et ulykkeligt offers høflige tiltale med; det er nemlig min faste og bestemte overbevisning, at intet menneske, der er ved sin sunde fornuft, ved en slig ubetydelig anledning kunne lade sig forlede til en så oprørende forbrydelse; når jeg slog manden til jorden, tror jeg, jeg gjorde det som et sygt barn, der i sin uoverlagte utålmodighed ødelægger et stykke legetøj. Jeg havde jo også frivilligt givet afkald på alle de bedre følelser, der kan give selv de sletteste mennesker en smule standhaftighed mod fristelsen, og i min stilling var fristelsen derfor ensbetydende med et fald.

Den onde ånd vaktes straks til live i mig og rasede vildt. Med sand vellyst mishandlede jeg det modstandsløse legeme, hvert

enkelt slag var mig en fryd, og først da trætheden indfandt sig, blev jeg grebet af en pludselig rædsel. Jeg så mit liv forspildt og flygtede, både triumferende og skælvende af angst, bort fra skuepladsen for min udåd; min tørst efter at gøre ondt var stillet, og mit eget liv var nu i fare. Jeg skyndte mig hen til min bolig i Soho og ødelagde, for at sikre mig i tilfælde af, at mistanken skulle falde på mig, alle mine derværende breve og papirer. Så begav jeg mig atter på vej gennem de klart oplyste gader, endnu stadig i samme tvedelte sindsstemning: på den ene side koketterende med den forbrydelse, jeg havde forøvet, og samtidig af frygt for mulig forfølgelse ilende afsted, så hurtigt mine ben kunne bære mig. Hyde havde endnu en sang på læben, da han tilberedte drikken, og førend han tømte glassets indhold, udbragte han en ironisk skål for den myrdede. Næppe var omskabelsens kvaler forbi, så sank Henry Jekyll taknemmelig og angergiven på knæ og løftede sine hænder i bøn til Gud. Selvbedragets slør brast, og jeg begyndte nu at betragte hele mit liv, både min og Hydes tilværelse, som en enhed. Jeg gennemgik mit liv lige fra barndommens dage, da jeg endnu blev ført om ved min faders hånd, jeg så mig som ungt menneske, som selvfornægtende, stræbsom læge og videnskabsmand – men hvorledes jeg så end tænkte og tænkte, endepunktet blev dog stadig hin ulykkesaften. Jeg kunne have skreget højt af fortvivlelse; med tårer og bønner søgte jeg at berolige og formilde mine samvittighedskvaler, at overdøve de skrækkelige lyde, min hukommelse stadig vakte til live i mig, men selv i min bøn trængte synet af min udåd sig ind.

Da mit sindsoprør begyndte at lægge sig, kom der en følelse af lettelse og glæde over mig: nu vidste jeg, hvad jeg havde at

gøre. Hyde havde fra nu af gjort sig umulig, enten jeg ville eller ej, var jeg nu bundet til min bedre del. Hvor gjorde den tanke mig dog ikke glad, med hvilken beredvillig ydmyghed bøjede jeg mig ikke på ny ind under det naturlige livs skranker, og med hvilken oprigtig forsagelse lukkede jeg nu ikke den dør i lås, jeg i den sidste tid så ofte var gået ud og ind ad, kastede nøglen på jorden og trådte på den.

Den næste dag bragte mig efterretning om, at mordet var blevet opdaget, at gerningsmanden, Edward Hyde, var kendt, og at offeret var en fremragende og højt agtet personlighed. Det var ikke alene en forbrydelse, men samtidig en sørgelig tildragelse. Jeg var glad ved at erfare disse ting, glad ved på denne måde at få en støtte for mit bedre Jeg og vide det bevaret for skafottets rædsler. Jekyll var nu min eneste tilflugt; Hyde behøvede blot at vise sig en eneste gang, og alle hænder ville løfte sig for at gribe og dræbe ham.

Ved min fremtidige livsvandel ville jeg søge at gøre bod for fortiden, og jeg tror nok, jeg tør sige, at dette også til dels er lykkedes mig. Du ved selv, hvor megen umage jeg i de sidste måneder i forrige år gjorde mig for, så vidt det stod i min magt, at lindre og formindske mine medmenneskers lidelser og ulykker. Du ved, at jeg gjorde meget godt, og at tiden forløb roligt, næsten lykkeligt for mig. Og jeg kan heller ikke sige, ak jeg følte lede ved dette godgørende og uskyldige liv, jeg følte snarere for hver dag, der gik, større glæde ved det. Dog blev jeg ved at lide under mit dobbeltvæsens forbandelse, og det onde i mig, der nu var lagt i lænker, kæmpede for at komme løs. Dog ikke således at forstå, at jeg igen ville antage Hydes skikkelse – den blotte tanke kunne få mig til at gyse – nej, det var de onde

drifter i min egen person, der ville frem, der fristede mig til at handle mod mine gode forsætter – og som ethvert andet syndigt, karaktersvagt menneskebarn bukkede jeg da også til sidst under.

Alt har en ende, og selv det største kar kan engang løbe over; jeg kastede som sagt en skønne dag alle gode forsætter over bord og gav mig fristelsen i vold. Men dette pludselige omsving berøvede mig den sædvanlige sindsligevægt, jeg hidindtil havde kunnet glæde mig ved. Dog følte jeg mig ikke synderlig foruroliget ved dette, det forekom mig så naturligt, ganske ligesom i gamle dage, da jeg endnu ikke havde gjort min opdagelse.

Det var en smuk, klar dag i januar måned, sneen var smeltet, og jorden var noget våd, men himlen var skyfri. Solen skinnede, og der var forårsgrøde i luften. Jeg sad på en bænk inde i Regents Park, det dyriske element i mig fristede mig, de bedre følelser slumrede; de lovede nu som før at ville gøre bod senere, uden at de dog endnu havde gjort noget reelt forsøg i den retning. Ved at tænke nærmere over sagen, kom jeg til den overbevisning, at jeg egentligt talt var ganske som folk i almindelighed, og så kunne jeg ikke lade være at smile, når jeg sammenlignede mig med andre mennesker. Hvor meget bedre var dog ikke jeg, der også i gerningen beviste min gode vilje end så mange andre mennesker, der levede sorgløst og ubekymret, og hvis skødesløshed ofte grænsede til ladhed, ja, selv til grusomhed. Men midt i al denne selvforherligelse blev jeg grebet af dødsangst og gru; denne utilpashed fortog sig dog snart, og jeg faldt nu hen i en let afmagt. Da jeg kom til mig selv igen, var der foregået en sjælelig forandring i mig, jeg følte en

større frækhed og foragt for faren og syntes mig løst fra alle forpligtelser. Jeg kastede et blik ned ad mig; klædningsstykkerne hang posede og slunkne om mine sammenskrumpne lemmer; hånden, der hvilede på mine knæ var ru og hårrig.

Jeg var atter blevet Edward Hyde.

For få øjeblikke siden havde jeg endnu vidst mig i besiddelse af alle menneskers agtelse, var rig og afholdt – hjemme ventede middagsmaden på mig – og nu var jeg en vederstyggelighed for menneskeheden, forfulgt, hjemløs, en bekendt morder, moden til galgen.

Jeg følte mig forvirret, men min tankeevne forlod mig dog ikke helt. Jeg havde mere end en gang gjort den iagttagelse, at i denne min anden karakter var mine åndsevner bedre i stand til at koncentrere sig om en bestemt sag, og deraf kom det, at hvor Jekyll i afgørende øjeblikke lod hovedet hænge, holdt Hyde modet oppe.

Alle ingredienser til drikken stod i glasskabet hjemme i mit kabinet. Men hvorledes skulle jeg vel bære mig ad for at komme i besiddelse af disse? Døren ind til laboratoriet var lukket i lås, og viste jeg mig i mit hus, ville mine tjenestefolk straks lade mig anholde. Jeg indså derfor snart, at det kun kunne lykkes mig at komme i besiddelse af drikken ved andres hjælp, og min tanke faldt da på Lanyon. Men hvorledes skulle jeg bære mig ad med at sætte mig i forbindelse med ham, hvorledes skulle jeg vel overtale ham til at vise mig denne tjeneste? Selv om jeg undgik at blive pågrebet på min vej gennem byens gader, hvorledes skulle det så lykkes mig at få ham i tale? Og hvorledes kunne jeg, en fremmed, en påtrængende besøgende overtale den

berømte læge og fysiker til at bryde ind i sin kollega, dr. Jekylls arbejdsværelse? Men så faldt det mig til alt held pludselig ind, at min og Hydes håndskrift var den samme, og da dette først var blevet mig klart, havde jeg straks hele min plan færdig.

Jeg ordnede nu min klædning om mig, så godt jeg kunne, vinkede ad en drosche og gav kusken ordre til at køre hen til Portland Street til et hotel, hvis navn tilfældigt faldt mig ind. Min ydre fremtoning må utvivlsomt have taget sig højst komisk ud – klæderne var mindst en gang for store til mig – og kusken kunne da heller ikke lade være at trække på smilebåndet. Jeg skar tænder af raseri, og smilet forsvandt til alt held for ham, men dog endnu mere for mig, for jeg havde sikkert ellers i næste nu revet ham ned fra bukken og kvalt ham. Da jeg trådte ind i hotellet, så jeg mig om med så mørk en mine, at opvarterne blev helt forskrækkede ved det; så længe jeg stod dernede, vekslede de næppe et blik med hinanden; de tog med afmålt høflighed mod mine ordrer, førte mig op på et noget afsidesliggende værelse og bragte mig, således som jeg havde forlangt, papir, pen og blæk. Hyde i livsfare var mig noget ganske nyt; han skælvede for at blive pågrebet og stemplet som morder, og samtidig tørstede han efter nye skændselsgerninger. Han var dog fornuftig nok til at holde sine onde lyster i tømme, han tvang sig til at være rolig, udfærdigede de to vigtige breve til Lanyon og Poole, og for at være ganske sikker, sendte han dem afsted som rekommanderede breve.

Så sad han hele dagen oppe på sit værelse, tyggende på sine negle, angsten var hans eneste selskab. Opvarteren, der betjente ham, nærede øjensynlig en vis sky for ham.

Da mørket faldt på, tog han en lukket drosche og befalede kusken at køre rundt i byen. – Jeg siger stadig "han", for jeg kan end ikke nu overvinde mig til at benævne ham i første person. Dette Satans barn havde intet menneskeligt ved sig; han kendte kun to følelser: frygt og had. – Til sidst blev han bange for, at kusken skulle fatte mistanke, og han steg derfor ud af droschen for at vove sig videre til fods. I sine dårligt siddende klæder tiltrak han sig de forbigåendes opmærksomhed, selv skyndte han sig fremad, et bytte for de to ovenfor nævnte følelser, der rasede som en storm i hans bryst. Mens han talte med sig selv, jog han slået med en forfærdelig frygt afsted gennem gaderne, og idet han stadig valgte de mest ensomt liggende gyder, talte han uafbrudt de minutter, der endnu manglede til, at midnatstimen kunne slå. Engang tiltalte en kone ham – hun ville sælge ham en æske tændstikker, tror jeg – han kastede hende den falbudte genstand i hovedet og skyndte sig videre.

Da jeg, efter at have nydt drikken oppe i Lanyons studereværelse, atter kom til mig selv, følte jeg mig i allerhøjeste grad smerteligt berørt ved den rædsel, min gamle ven havde for mig; men dette var dog kun som en dråbe i havet mod den gru, jeg følte, når jeg kom til at tænke på de sidst forløbne timer. Der var foregået en forandring i mit sjæleliv. Det var ikke længere frygt for galgen, men derimod angsten og afskyen ved at være Hyde, der pinte mig. Halvt drømmende lyttede jeg til Lanyons straffeprædiken, og halvt i drømme nåede jeg hjem og kom i seng. Jeg faldt efter dagens mange nervepirrende oplevelser i en så dyb søvn, at end ikke de skrækbilleder, der i drømme stadig omgøglede mig, formåede at vække mig. Den næste morgen følte jeg mig svag, men dog

styrket af søvnen. Jeg frygtede og hadede det i mig værende vilddyr og havde ingenlunde glemt de farer, jeg nys havde været udsat for, men jeg var glad ved, at jeg var hjemme og i nærheden af min drik. Det var mit eneste håb.

Efter morgenmaden spadserede jeg omkring i gården og glædede mig ved det smukke vejr, da jeg pludselig følte mig grebet af den ubeskrivelige, smertelige uro, der var de sikre forbud på en forestående transformation. Jeg fik næppe nok tid til at flygte ind i laboratoriet, førend jeg atter følte Hydes lidenskabelige blod strømme gennem mine årer. Denne gang måtte jeg tage dobbelt portion for at genvinde mit egentlige Jeg, og ak, kun seks timer senere sad jeg bedrøvet foran kaminen, for smerterne kom nu igen, og jeg måtte atter tage min tilflugt til midlet. Kort sagt, fra den dag kunne jeg kun med yderste møje og ved stadig anvendelse af midlet bibeholde mit udseende som dr. Jekyll. På alle tider af dagen og natten kunne jeg blive grebet af denne smerte og gysen, jeg behøvede kun at sove nogle få minutter for ufravigeligt at vågne op som Edward Hyde. Ved denne stadige spænding og søvnløshed blev jeg stedse svagere på sjæl og legeme, og jeg kendte til sidst kun en tanke: frygten for mit onde Jeg. I søvne, eller når midlets virkning begyndte at fortage sig, kunne jeg, næsten uden at jeg mærkede det, (smerterne ved omdannelsen blev for hver gang mindre og mindre) pludselig blive mr. Hyde. Min fantasi blev pint af skrækbilleder, i mit hjerte rasede et uudslukkeligt had, og mit legeme var så svagt, at jeg hver dag frygtede for, det skulle bukke under i kampen. Og Hydes magt voksede i samme forhold som Jekyll blev svag. Kun det had, der skilte disse to væsener, var lige stort hos begge. Jekyll kendte nu ud og ind

dette væsen, der ville følge ham til døden og nu og da havde bevidsthed fælles med ham. Bortset fra disse bånd, der bragte ham fortvivlelsen nær, tænkte han på Hyde ikke blot som på noget, der stammede fra en anden verden, fra Helvede, men han anså ham også for at være uorganisk. Det var skrækkeligt at tænke sig til, at dette uvæsen skulle have sprog og stemme, at dette ufuldkomne støv havde ansigtsudtryk og gebærder som et almindeligt menneske, ja, at han havde magt og evne til at synde. Og til dette uhyre var han uløseligt bundet, det lå i hans kød, han kunne føle det bevæge sig og stræbe efter fødsel. I hver svag stund, i den letteste søvn, satte det sig op mod ham og fortrængte ham ud af tilværelsen.

Hydes had til Jekyll var af en noget anden beskaffenhed. Hans frygt for galgen fik ham til at betragte Jekyll som sin eneste tilflugt, men han forbandede denne nødvendighed, rasede mod denne afhængighed og gengældte derfor Jekylls had i dobbelt mål.

Derfra skrev også de puds sig, han tid efter anden spillede mig, således at han med min håndskrift overmalede mine bøger med sårende og oprørende bemærkninger, brændte bøger, jeg satte stor pris på og ødelagde et billede af min fader. Havde han ikke været så bange for døden, havde han sikkert taget livet af sig for således samtidig at udslette mig af de levendes tal. Hans hængen ved livet var ligefrem komisk; jeg, der dog er syg og gyser ved den blotte tanke om ham, jeg har næsten medlidenhed med ham, når jeg tænker på denne hans lidenskabelige fastholden ved livet og på hans angst for, at jeg muligvis skulle begå selvmord.

Men hvorfor fortsætte denne beretning, jeg mangler desværre også tid til det. Ingen har udstået sådanne lidelser som jeg, det må være tilstrækkeligt. Men selv disse lidelser gjorde ved vanen, eller rettere ved en vis ufølsomhed mig lidt efter lidt fortrolig med fortvivlelsen, og min straf kunne derfor godt have varet år igennem, hvis ikke der var indtruffet en omstændighed, der nu truer med at gøre fuldstændig ende på mit eget Jeg og natur.

Mit forråd af dette salt, som jeg aldrig har fornyet, slap efterhånden op. Jeg lod hente et nyt forråd og blandede drikken; opbrusningen og det første farveskift påfulgte meget rigtigt, men det næste farveskift ville ikke vise sig. Jeg drak indholdet, men uden resultat. Du kan gennem Poole erfare, hvorledes jeg har ladet forespørge hos alle Londons apotekere og kemikere, men aldrig med samme resultat; og jeg er derfor nu overbevist om, at den første portion har været noget mindre ren, og at det netop er denne tilfældige urenhed, der har givet drikken sin kraft.

Godt en uge er forløbet siden da, og jeg fuldender nu denne beretning under indflydelse af det sidste pulver af den oprindelige beholdning. Det er altså sidste gang, Henry Jekyll er sig sine egne tanker mægtig eller ser sit eget – nu så sørgeligt forandrede ansigt – i spejlet. Ikke heller tør jeg tøve længere med at fuldende denne beretning; for når dette mit skriftemål hidindtil er blevet forskånet for at blive ødelagt, har jeg ene og alene min klogskab og heldet at takke for det. Hvis omskabningen nemlig kom over mig, mens jeg endnu var i færd med at skrive, ville Hyde utvivlsomt have revet det skrevne i stykker. Men er der først gået nogen tid, og jeg har fået lagt det

til side, afholder hans forunderlige egoisme og tidens knaphed ham vel nok endnu denne gang fra at give sit raseri udslag på den måde. Og desuden har den fordærvelse, der nu truer os begge, virkelig indvirket noget forandrende og nedbøjende på ham.

Om en halv time ved jeg bestemt, at jeg for tid og evighed vil have fået dette uvæsens skikkelse, og jeg vil da sidde grædende og angstpint i min stol her, eller jeg vil urolig og ængsteligt nervøs vandre op og ned ad gulvet, spændt lyttende efter hver svageste mistænkelige lyd.

Vil Hyde ende sine dage på skafottet?

Eller vil han finde mod til i sidste øjeblik at lægge hånd på sig selv og dermed hugge knuden over?

Gud alene ved det, mig er det ligegyldigt.

Dette er min egentlige dødsstund, og hvad der nu kommer, vedrører en anden, ikke mig. Idet jeg nu lægger pennen fra mig og forsegler denne beretning, er den ulykkelige Henry Jekylls liv forbi og endt.

Om "Dr. Jekyll og mr. Hyde"

Forfatter: Robert Louis Stevenson (1850-1894).
Org.udgave: *The Strange Case of Dr. Jekyll and mr. Hyde.* Longmans, Green and Co., London 1886.
(En amerikansk udgave fra Charles Scribner's Sons, New York 1886 er efter sigende den virkelige førsteudgave, idet den udkom 4 dage før London-udgaven).
Denne udgave baseret på: *Dr. Jekyll og Mr. Hydes forunderlige Skjæbnetilskikkelse*, i *Illustreret Familie-Journal* 1891 nr. 28-38. Oversætteren er ikke kendt.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter en teaterplakat fra slutningen af 1880'erne (udsnit).

ISBN 978-87-7628-076-5
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-260-9 (Ølstykke 2012).

© 2024 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk